PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir

Leto XVI. - Št. 182 (4645)

TRST, sobota 30. julija 1960

Fanfani pripravlja programsko izjavo Stavke delavstva v livarnah in opekarnah

Pred sestankom sindikalnih predstavnikov in Confindustrie Malagodi posredno polemizira z Gronchijem - Kako je hotel Tambroni ustrahovati demokristjanske veljake

(Od našega dopisnika)

RIM, 29. — Danes so vesti o delovanju nove vlade zelo skope: novi podtajniki bodo položili prisego šele jutri popoldne na sedežu predsedstva vlade na Viminalu v roke predsednika vlade Fanfanija, v ponedeljek pa bo druga seja vlade, na kateri se bodo ministri dokončno pomenili o vladni programski izjavi, ki bo morala biti v skladu z željami in zahtevami ostalih treh sredinskih strank, ki vlado podpirajo.

Kot smo že včeraj poročali na podlagi Malagodijevega članka, bo vseboval vladni program v glavnem štiri točke, glede katerih je bil sporazum med strankami sedanje vladne večine dosežen: šola, svobodna trgovina, «zeleni načrt» in jedrska energija. Vendar pa je trenutno najvažnejše vprašanje upravnih volitev, ki so bile določene za mesec oktober. Ponovno prevladuje mnenje, da bo vodstvo KD zahtevalo odložitev volitev na pomlad, s čimer ne bodo mogli biti zadovoljni republikanci in socialni demokrati, da ne govorimo o socialistih in komunistih in tudi MSI, ki je na svoji zadnji seji zahtevalo, naj bodo volitve v oktobru.

Zelo verjetno je tudi, da bo vlada pristala, naj bodo volitve v oktobru samo v tistih občinah, ki jih upravljajo komisarji, v ostalih pa v novembru. Toda hkrati se govori, da bi v tem primeru vlada lahko našla dovolj — predvsem vremenskih — razlogov, da bi nekoč pozneje preložila volitve z novembra na prihodnjo pomlad.

Glede odnosov do vlade je potrebno omeniti izjavo senatorja Serenija, predsednika «Nacionalne zveze kmetov», ki je dejal, da bo «Zveza» določila svoje stališče do vlade šele takrat, ko bo znan njen program, zlasti pa tiste točke, ki se tičejo kmetov. «Vsekakor pa lahko že sedaj trdimo — je dejal Sereni — da bodo za naše stališče odločilne predvsem naloge glede demokratične obnove, ki tudi na zlasti na našem podeželju stojijo pred sedanjo vlado. Fanfani mora upoštevati ne samo obupen položaj neposrednih obdelovalcev, temveč tudi poskus, da se usmeri in izkoristi v protidemokratičnem smislu tisto nezadovoljstvo, ki je tak obupen položaj povzročilo».

Če so novice o delovanju vlade tako skope, so danes bolj obilne vesti o stavkah. Tako se je danes nadaljevala tridnevna stavka v livarnah, ki se je začela včeraj in ki se bo zaključila v nedeljo ob 6. uri zjutraj. Prav tako so stavkali danes v vseh pokrajinah delavci v opekarnah. Stavko sta proglasila sindikata CGIL in CISL, da bi dosegla začetek pogajanj za obnovo delovne pogodbe. V številnih pokrajinah so bila tudi zborovanja stavkujočih delavcev. Predstavniki obeh sindikalnih organizacij se bodo sestali v ponedeljek, da bi sklepali o nadaljevanju te sindikalne akcije. Pripominja se, da se socialdemokratski sindikat UIL pri proglasitvi stavke ni pridružil.

Danes je tajništvo Zveze državnih nameščencev CGIL sporočilo, da je zaprosilo predsednika vlade za sestanek z vladnimi predstavniki zaradi proučitve reform splošnega interesa za javno upravo in za nameščeno osebje. Zveza je zahtevala poleg tega obnovo pogajanj z ministrom za upravno reformo, da bi se dosegla skupna rešitev nekaterih še nerešenih vprašanj, ki se tičejo pravnega položaja nameščencev, sistematizacije osebja, ki ni dokončno stalno nameščeno itd.

Tajništva vseh sindikalnih organizacij so se dogovorila s predstavniki industrijskih delodajalskih združenj za skupni sestanek, ki bo najpozneje 10. septembra. Na sestanku bi načeli vprašanja, ki jih postavljajo delavci glede revizije dogovora med zainteresiranimi, ki je bil sklenjen 12. junija 1954 o klasifikaciji plač po posameznih področjih dejavnosti. Toda Confindustria je odgovorila s pismom, v katerem se o tem sestanku ne izraža preveč navdušeno, češ da se pravzaprav v 6 letih ni nič bistvenega spremenilo, vendar pa je pripravljena «obširneje osvetliti svoje stališče na sestanku, ki bi bil na ravni zveznih tajništev.»

Politični tednik «Vita», ki je včeraj objavil nekatera obvestila o Gronchijevem delu krize, «zavlačevanju» vladne krize, piše danes o domnevah glede vladnega programa. Tednik trdi, da se štiri stranke morda ne bodo mogle zediniti glede številnih političnih vprašanj in da ni izključeno, da bo vlada kmalu zašla v slepo ulico. List ve v zvezi s tem povedati, da je Gronchi za tak primer sklenil razpustiti parlament, ker ne bo hotel pristati, da bi prišlo še do neke tretje začasne vlade.

Liberalni voditelj Malagodi pa je izjavil novinarjem, v zvezi s pisanjem omenjenega tednika, da je po Gronchijevem mnenju dogovor med štirimi strankami protiustaven, da je postavljanje vprašanja «protiustavnosti» enostavno «groteskna». «Tu ne gre za kako vladno obveznost do parlamenta — je poudaril Malagodi, temveč za politično obveznost, ki so jo sklenile parlamentarne skupine, obveznost, ki daje točno označbo vladi, katera se je na podlagi te obveznosti rodila in ki na podlagi te obveznosti živi. Vse to jasno izhaja iz Morovih izjav v imenu štirih strank sedanje večine, in je bilo jasno obrazloženo, vsem zainteresiranim, velikim in majhnim, med pogajanji» Pred tem je Malagodi dejal, da trdnost vlade zahteva preprečitev «pretvarjanje večine» in je zaradi tega nujna obveza vseh, da smatrajo umik ene izmed strank iz večine kot vzrok za prenehanje dogovorjene večine «z vsemi zadevnimi posledicami», t.j. z padcem vlade. Ta nenavadna posredna Malagodijeva polemika, z Gronchijem je vzbudila mnogo zanimanja v javnem mnenju.

Še več zanimanja pa je vzbudilo pisanje v zadnji številki tednika «Europeo» o zadnjih dnevih Tambronijeve vlade, ki se je toliko časa vztrajno držala na oblasti. List piše namreč, da je Tambroni poskusil ustvariti ozračje zastrahovanja: «Strah svojega bližnjega — piše list — je bil eden izmed stebrov kratkotrajne Tambronijeve oblasti». Dalje pravi, da je Tambroni nekaj dni pred svojim odstopom vzkliknil: «Poznam vsakega posameznika, ki hoče povzročiti krizo. V ustreznem trenutku jih bom ukrotil». Tambroni je vedno gojil tesne odnose z generalom C. S. Gallijem, poveljnikom agentov javne varnosti in z rimskim kvestorjem Marzanom. «Z Marzanom — piše list — je kot pravijo, osebno sestavil zaščitno službo s formalnim namenom, da zajamči varnost vsem osebam določenega položaja (v prvi vrsti najvišjim predstavnikom KD in bivšim vladnim predsednikom), ki se je spremenila v pravo zasledovanje in obveščevanje... Mnogi politični ljudje so se rajši preselili h kakemu prijatelju, samo da ne bi bili pod nadzorstvom in so tako začeli izvajati prakso, ki se je zdela v Italiji za vedno pokopana s padcem fašizma in s koncem vojne».

«Da je ta mreža — piše «Europeo» ki ni bila vedno nevidna in ki je bila splete. na okrog italijanskih političnih voditeljev, bila ne samo nadležna, temveč je vzbujala tudi zaskrbljenost, dokazuje naslednji dogodek: tajništvo KD je bilo v določenem trenutku prisiljeno stopiti v stik z glavnim poveljstvom karabinjerjev zaradi morebitnih primerov pretiravanja vladnih «zaščitnikov». Tudi strah je torej spodbujal nekatere voditelje, ki se po navadi preveč počasi odločajo». Podobne varnostne službe so bile urejene tudi okrog Kvirinala, okrog Gronchijevega stanovanja v Ul. Carlo Fea in okrog njegovega stanovanja v San Rossore .

Iz Turina pa poročajo, da se je senator Ferruccio Parri danes odločno zavzel za preganjenega antifašista Antonicellija, ki ga je policija prijavila sodišču. Parri poudarja solidarnost vsega odporniškega gibanja z Antonicellijem: « svojemu protestu moramo dodati in poudariti opozorilo, ki smo ga izrekli že v prešnjih tednih, opozorilo, ki ni pristransko, temveč je njegov vzrok v zaskrbljenosti za democijo. Z naše strani ni nobenega podpihovanja; lahko zajamčim, da je to duh Zveznega sveta odporniškega gibanja, enotnega in solidarnega z Antonicellijem».

A. P.

—«»—

Raul Castro o razgovoru s Hruščevom

KAIRO, 29. — Kubanski minister za obrambo Raul Castro je odpotoval davi iz Kaira v Havano. V ZAR je bil na obisku pet dni.

Davi je Castro na tiskovni konferenci izjavil, da se je v Moskvi razgovarjal pet ur s Hruščevom in da niso podpisali nobenega sporazuma. Izjavil je tudi, da ZDA niso uspele blokirati z vojaškimi sredstvi kubanske revolucije in so se zaradi tega zatekle k gospodarski blokadi. Toda tudi ta blokada je doživela neuspeh zaradi sovjetske in češkoslovaške podpore SZ. Pripomnil je, da prvikrat v tridesetih letih nima Kuba sedaj presežkov sladkorja, ker je SZ kupila milijon ton, pol milijona pa Kitajska. Pred od hodom iz Kaira je Raul Castro izjavil, da mu je Hruščev med njegovim bivanjem v Moskvi izjavil, da sovjetske rakete sedaj lahko dosežejo cilj na razdalji približno 20.000 kilometrov in da je Sovjetska zveza pripravljena uporabiti te rakete proti imperialističnim napadalcem na Kubo. Castro se je zatem zahvalil za prisrčen sprejem v Kairu in je dodal, da sta med razgovorom z Naserjem ugotovila popolno enakost pogledov in popolno solidarnost med Kubo in ZAR. Dodal je, da je Naser izrekel popolno solidarnost s pravično stvarjo Kube kubanskega ljudstva.

Nato je Castro izjavil, da temelji zunanja politika Kube na najtesnejšem prijateljstvu z vsemi narodi sveta. Omenil je močne napade Eisenhowerja in njegove uprave proti Kubi, dodal pa je, da je kubansko ljudstvo kljub vsemu še vedno pripravljeno prijateljsko stisniti roko ameriškemu ljudstvu. Na koncu je izjavil, da bodo odnosi med Kubo in ZAR postajali vedno tesnejši na političnem, gospodarskem in socialnem področju.

—«»—

DŽAKARTA, 29. — Uradno javljajo, da je predsednik Sukarno povabil predsednika alžirske vlade Ferhata Abasa, naj pride na obisk v Indonezijo.

Pogajanja o oporiščih v Angliji

LONDON, 29. — Med Londonom in Washingtonom so v teku pripravljalni razgovori o uporabljanju angleških pristanišč po ameriških podmornicah, opremljenih s torpedi, in to za «oskrbovanje». To je sporočil predstavnik Foreign Officea, ki je dodal, da se do sedaj niso še sporazumeli. Pripomnil je, da gre «za oporišča za ameriške podmornice v Veliki Britaniji», vendar pa ni hotel dati drugih pojasnil o pogajanjih. Domnevajo, da gre za ameriške jedrske podmornice, ki lahko izstreljujejo raketne izstrelke «Polaris».

Predstavnik je izjavil, da so pogajanja dvostranska in se ne vodijo v okviru NATO. Izraz «oskrba», je pripomnil predstavnik, bi se lahko razumel kot oskrba z živili in z gorivom.

Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da so ZDA in Velika Britanija sklenile «začasen sporazum» o uporabljanju ameriških letal, ki so nameščena na oporiščih na angleškem ozemlju. Predstavniki ZDA in Velike Britanije, ki so se pogajali, bodo sedaj poročali svojima vladama. Uradno niso objavili nobenih podatkov o sporazumu. Domneva pa se, da novi sporazum daje Veliki Britaniji možnost upreti se tistim poletom ameriških letal, ki bi bili «preveč tvegani in neumestni».

Lumumba je prišel včeraj v Ottawo na razgovore s kanadskimi voditelji

Razgovarjal se bo predvsem o tehnični pomoči, kateri so kanadski voditelji naklonjeni - Belgija napoveduje «bližnji umik» 1500 vojakov iz Konga Lumumbove izjave na tiskovni konferenci in dopisniku Tassa

OTTAWA, 29. — Predsednik vlade Lumumba je prišel nocoj z letalom iz Montreala v Ottawo. V kanadski prestolnici se bo razgovarjal predvsem o tehnični pomoči, ki bi jo Kanada lahko nudila Kongu. Kanadski uradni krogi so naklonjeni taki pomoči. Jutri se bo Lumumba sestal s predsednikom vlade Diefenbakerjem in bo zatem gost na kosilu, ki ga bo priredil predsednik senata Mark Droin. V nedeljo zjutraj se bo vrnil v New York.

Iz Washingtona je Lumumba najprej odletel v Montreal. Na letališču v Montrealu je imel tiskovno konferenco, med katero je izjavil, da je smoter vseh afriških držav ustanoviti afriške združene države. Poudaril je, da je prišel v Kanado, da skuša najti pomoč, ker Kanada nima nobene kolonialne preteklosti. Izrekel je upanje, da bo dosegel kanadsko gospodarsko in tehnično pomoč, ker Kongo potrebuje zdravnike, bolničarje, gradbene tehnike in advokate, «ker nas Belgijci niso nikoli pripravljali za neodvisnost». Njegov prihod v Kanado ima tudi namen prikazati resnico: prebivalstvo Konga ne sovraži belcev, in «jaz nisem moskovski agent, kakor me slikajo. Naša država preživlja revolucionarno razdobje, kakršno so imele skoraj vse države na svetu».

Zavrnil je trditve tujih časnikarjev, da so bile bele ženske v Kongu posiljene. Njegova vlada je začela preiskavo, ki jo vodijo belgijski sodniki, ker Kongo nima svojih sodnikov, in celo ti sodniki niso uspeli ugotoviti niti enega primera nasilja. Izrekel je tudi dvom o dejanski volji Belgije, da se bo držala današnje napovedi o umiku tisoč petsto vojakov iz Konga, in je pripomnil, da bi utegnilo iti za «novo belgijsko propagandistično spletko». «Mi hočemo da belgijske čete zapustij Kongo in ne samo nekatere dele Konga.»

Pred odhodom iz Washingtona je Lumumba izjavil časnikarjem: «Sedaj vem, da tisti, ki so hoteli razdeliti našo drago republiko, da bi v njej uveljavili svojo oblast, ne bodo imeli uspeha. Vem, da ZDA ne bodo nikoli odobrile poizkusov razdelitve naše dežele, in vem, da ne bo nobena država priznala Katange kot neodvisne države. Člani Varnostnega sveta, glavni tajnik OZN in ameriška vlada so pokazali enako razumevanje in so prinesli enako podporo pravični stvari, ki jo mi branimo. S pomočjo, ki smo jo dobili od OZN, bodo belgijske čete čim prej zapustile našo deželo.»

Lumumba je dodal, da ravnanje Belgije pomeni ne samo napad, temveč tudi nevarnost za tretjo svetovno vojno in da je tudi vsa Afrika ogrožena od Belgije. Pri odhodu je Lumumbo pozdravil državni podtajnik Dillon.

Belgijska vlada je po svoji današnji seji sporočila, da je «sprejela ukrepe za bližnji povratek prvega kontingenta tisoč pet sto mož v domovino».

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je v zvezi s to izjavo izjavil, da ameriška vlada z zadovoljstvom sprejema to napoved. Dodal je, da ZDA upajo, da se bo vprašanje Katange mirno rešilo v okviru Konga. Zanikal je, da ZDA podpirajo Kongo proti Belgiji, in je dodal: «V tem tragičnem položaju ne podpiramo nobene strani, temveč podpiramo napore Združenih narodov».

V kratkem poročilu o razgovorih med Lumumbo in C. Herterjem pravi državni departma, da so ZDA pripravljene dati na razpolago OZN svoj primerni prispevek za program tehnične in finančne pomoči Kongu. Herter je sporočil Lumumbi tudi, da ZDA zaupajo v OZN, kar se tiče vseh vprašanj Konga. Lumumba je poudaril potrebo naglega umika vseh belgijskih čet s Konga.

Svetovna zdravstvena organizacija pa se je znova nujno obrnila na mednarodni odbor Rdečega križa in na Zvezo društev Rdečega križa z zahtevo, naj pošljejo zdravnike in bolniško osebje v Kongo.

Belgijska vlada javlja, da je sporočila ameriški vladi, da «belgijsko ljudstvo ne more razumeti pretirane časti Lumumbi v ZDA».

V razgovoru z dopisnikom agencije Tass v Washingtonu je Lumumba izjavil, da je bil sovjetski predlog v Varnostnem svetu za takojšnji umik belgijskih čet iz Konga edini, ki je bil v celoti v skladu z interesi in z željami kongoškega ljudstva Dodal je, da je bila SZ edina velesila, ki je od vsega začetka podpirala kongoško ljudstvo v njegovi borbi, in je izrekel hvaležnost kongoškega ljudstva sovjetskemu ljudstvu ter osebno Hruščevu za njegovo veliko moralno podporo.

Lumumba je dalje izjavil, da do sedaj ni noben belgijski vojak zapustil Konga, in da je Belgija že dokazala, da ne spoštuje sklepov Varnostnega sveta ter nadaljuje napadalna dejanja in krvoločno zatiranje kongoškega ljudstva.

Poudaril je, da so čete OZN v Kongu že petnajst dni, toda položaj je nespremenjen. «Prosimo vse demokratične države, naj podpirajo naše zahteve. Se dalje izjavljamo, da je edini pogoj za povratek miru v Kongu takojšnji umik belgijskih čet».

Predsednika pokrajinske vlade v Katangi je Lumumba označil za agenta belgijskega imperializma, ki je že zdavnaj povezal svojo usodo s kolonialnimi družbami v Kongu.

—«»—

Ugotovitve o letalski nesreči v Severni Karolini

WASHINGTON, 29. — Svet ameriškega civilnega letalstva je uradno potrdil, da je letalsko nesrečo 6. januarja na področju Bolivije (Severna Karolina), pri kateri je zgubilo življenje 34 ljudi, povzročila eksplozija dinamitnega naboja. Zadevno poročilo prepušča sedaj sodni oblasti, da ugotovi krivdo. Vendar pa poročilo dodaja, da je newyorški advokat Julian Frank, ki je imel več življenjskih zavarovalnih polic za skupno milijon dolarjev, «bil v bližini dinamitnega naboja, ko je nastala eksplozija».

Volilna kampanja v ZDA se začenja v znamenju zaostritve hladne vojne

Kar se tiče zunanje politike, ni važnih razlik med republikanci in demokrati - Nixon prepušča zunanjepolitična vprašanja Lodgeu

CHICAGO, 29. — Kongres republikanske stranke se je zaključil ob 22.41 po krajevnem času. Richard Nixon je na prvi tiskovni konferenci, ki jo je imel po svojem imenovanju za predsedniškega kandidata, izjavil, da bo Cabot Lodge, ki je kandidat za podpredsednika, obrazložil ameriško stališče na sestanku razorožitvenega odbora OZN, ki bo prihodnji mesec.

Nixon je dalje izjavil, da bo Lodge še dalje izvrševal svoje funkcije v OZN med delom odbora. Na vsak način se bo Lodge zaradi svojih obveznosti v OZN odpovedal politični dejavnosti med sejami posameznih komisij kongresa. Dodal je, da je Eisenhower zelo zadovoljen zaradi izbire Lodgea za kandidata za podpredsednika.

Nixon je izjavil, da se bo že v soboto lotil volilne kampanje. Bavil se bo z notranjo politiko, Lodge pa z mednarodno politiko. Nekemu časnikarju, ki ga je vprašal, naj obrazloži svoje stališče glede Alžirije, je Nixon odgovoril, naj gre poslušat tiskovno konferenco Cabota Lodgea. Nixon je tudi izjavil, da bo v primeru izvolitve za predsednika prepustil številna vprašanja zunanje politike podpredsedniku. Zlasti mu namerava poveriti odgovornost za novo organizacijo za združitev številnih programov za pomoč in za informacije v tujini v «novi strategiji, da se doseže zmaga svobode na svetu».

Nixon je priznal, da so demokrati sedaj na boljšem kakor republikanci, ker imajo več članov v svoji stranki in večje število parlamentarcev.

Na vprašanje, ali bo med volilno kampanjo govoril o Kennedyjevi veri, je Nixon odgovoril: «Absolutno ne bom o tem govoril.»

Nixon je v zvezi z miroljubnim sožitjem izjavil, da «pri kakršnih koli pogajanjih ne sme «svobodni svet» sprejeti doktrine Hruščeva, češ da je vse, kar se je zgodilo v SZ, dokončno in se ne more spremeniti».

Izrekel je tudi solidarnost z Eisenhowerjem, kar se tiče njegovih izjav, naj bi na vsem svetu izvedli volitve v okrilju OZN, da se vidi, ali ljudje hočejo komunizem ali demokracijo».

Takoj po svoji izvolitvi je Nixon v govoru, s katerim je sporočil, da sprejema kandidaturo, izjavil, da bo moral prihodnji ameriški predsednik pripraviti strategijo ki naj omogoči, da se «brez vojne dobi bitka za svobodo». Dodal je, da bo ta naloga težka, ker bo imel opravile «z gospodarsko ofenzivo in s prevratom, ki sta največji nevarnosti, s katerimi smo kdaj imeli opravka». Za svojo politiko je omenil naslednje točke: «1. ZDA morajo poskrbeti, da ameriško gospodarstvo ohrani svojo veliko prednost nad komunističnim svetom. 2. ZDA morajo reorganizirati svojo vladno dejavnost, da odvzamejo pobudo komunističnemu svetu in morajo «voditi bitko miru in svobode z enakim pogumom in odločnostjo, kakor so jo vodile med vojno». 3. ZDA morajo pomagati «svobodnim narodom», da mobilizirajo svoje bogastvo skupno z ameriškim, zato da se doseže ta zmaga. 4. ZDA in njih zavezniki morajo ostati enotni.» Nixon je dodal, da mora njegov govor veljati kot začetek volilne kampanje republikanske stranke, ki se bo nadaljevala do volitev.

Nixon je trdil tudi, da so ZDA «najmočnejša država na svetu, in sicer vojaško, gospodarsko in ideološko».

Nixon je tudi izjavil, da bodo morali sprejeti sklepe, zato da ZDA ne pridejo na drugo mesto z vojaškega stališča, «zato da se prepreči, da bi na mednarodnih konferencah Hruščev ali njegov naslednik vplival na ameriškega predsednika s svojo močjo in zaradi naše šibkosti». Nixon je tudi trdil, da «kompromisarstvo vodi do vojne in ne do miru» V polemiki s Kennedyjem, ki je izjavil, da je potrebno poskrbeti za dotok «mlade krvi» v ameriško politiko, je poudaril, da so ZDA ponosne, da imajo kot zaveznike ljudi, kakor so Adenauer, de Gaulle in Mac Millan, katerih «pogum, modrost in sila značaja» predstavljajo «odločilne adute v bitki za svobodo.»

Podpredsedniški kandidat Lodge je v svojem govoru, s katerim sprejema kandidaturo, izjavil, da bodo letošnje volitve v znamenju «smrtne borbe» s komunizmom, ki zahteva «najsposobnejšega in najbolj izkušenega človeka v Beli hiši». Označil je zunanjo politiko, ki temelji na treh točkah: «1. Se dalje krepiti vojaško moč, ki jamči, da si nobena država ne bo upala nikoli nas napasti. 2. Izboljšati «vrsto skupnosti, ki jo imamo v Ameriki», tako da bo svet vedel, da mi izvajamo to, kar napovedujemo glede vzgoje, oskrbe za starejše, zdravstva in potrebi za mladino. 3. Napredovanje v človeških pravicah, tako da bodo nebeli prebivalci sveta priznali obstoj ameriške pravičnosti.»

Lodge je izjavil tudi, da se bo odpovedal predstavništvu v OZN, takoj ko bo začel volilno kampanjo za podpredsedniške mesto, ker ni mogoče vskladiti politike z diplomacijo.»

Demokratski kandidat Kennedy je dopisniku francoske televizije izjavil, da je naklonjen konferenci najvišjih, samo če bo poprejšnja konferenca zunanjih ministrov «pokazala kakršen koli spodbuden znak.» Dodal je, da je nevarno «sestati se, ne da bi prej določili dnevni red ali kakršen koli smoter».

Kennedy je tudi izjavil, da je «težko videti v opozorilih Hruščeva, da bo SZ uporabljala raketne izstrelke, akcijo, ki lahko izboljša možnosti miru.»

Kennedy je nadaljeval, da je «na podlagi sedanjih okoliščin» nasproten priznanju Kitajske ali njenega sprejema v OZN. Dodal je: «V zadnjih mesecih so Kitajci izjavili, da verjamejo v neizbežnost vojne z ZDA.»

—«»—

Poročilo o razgovorih Naser-Abud

HARTUM, 29. — Predsednik sudanske republike maršal Abud se je vrnil danes iz Kaira v Hartum. Ob prihodu je izrekel zadovoljstvo z razgovori, ki jih je imel z maršalom Titom in s predsednikom Naserjem. Poudaril je, da temelji zunanja politika Sudana na nevtralnosti.

Uradno poročilo o razgovorih med Abudom in Naserjem pravi, da oba predsednika poudarjata privrženosti politiki nevključevanja v bloke in pozitivne nevtralnosti. Izrekata se proti vojaškim blokom, ki ogrožajo mir in varnost. Oba predsednika sta mnenja, da je treba podvojiti napore za prenehanje hladne vojne in ustvariti ugodno ozračje za izboljšanje mednarodnih odnosov. Upreti se je treba sleherni politiki, ki temelji na sili. Oba predsednika se izrekata za popolno razorožitev z učinkovitim nadzodstvom ter poudarjata podporo listini OZN in bandunškim načelom. Izrekata tudi prepričanje, da bo kolonializem izginil iz Afrike. Na koncu izrekata solidarnost ZAR in Sudana s Kongom, z zatiranimi Arabci v Palestini in z alžirskim prebivalstvom, ki je še vedno žrtev uničevalne vojne, ki jo vodi Francija.

Švedski tisk poziva Eisenhowerja naj se začne učiti lepega vedenja

Dostojanstven odgovor Erlanderja na predsednikove žaljive besede

STOCKHOLM, 29. — Švedski ministrski predsednik Tage Erlander je takole komentiral Eisenhowerjeve izjave proti «neki državi s socialističnim vodstvom, ki je povezana s tesnimi vezmi prijateljstva z ZDA» (Eisenhowerjeve besede je Erlander označil, da so sedaj postale zgodovinske): «Zelo sem presenečen, ker se Eisenhower ni potrudil, da bi se prej bolje informiral o razmerah, ki vladajo v Skandinaviji, preden je prišel do zaključka, ki ga je izrekel».

Erlander, ki je sedaj v Reykjaviku na sedmem zasedanju nordijskega sveta, je dodal: «Predsednik je gotovo mislil na nekaj, kar meni ni znano. Paternalizem? Nasprotno, na Švedskem si prizadevamo, da povečamo svobodo državljanov. Kar se tiče alkoholizma, kriminalitete med mladoletnimi in drugih neprijetnih pojavov, gre za mednarodna vprašanja, in same ZDA nudijo glede tega zanimive primere. Povsod so ljudje, ki slabo uporabljajo svobodo. Vendar mislim, da, če bi bil Eisenhower prišel na Švedsko, bi si bil lahko napravil pravilnejše mnenje o razmerah v naši deželi».

Švedski tisk komentira tudi danes Eisenhowerjeve žaljive izjave in se nam njimi zgraža. Listi objavljajo statistike o alkoholizmu, iz katerih je razvidno, da Američan pije prav toliko kakor Šved.

Socialdemokratski list «Stockholms Tidningen» piše v svojem uvodniku, da, če so izjave, ki jih lahko podaja Eisenhower, vse v tem, se sprememba, ki se pripravlja v Beli hiši, lahko izvrši samo na bolje.

Konservativni list «Svenska Dagbladet» je mnenja, da spričo trdih besed ameriškega predsednika «se lahko vprašamo, ali je on skrbno proučil svoj argument in prekontroliral svoje izjave. Svedom mora biti dovoljeno, da izraziti upanje, da bo Eisenhower sedaj študiral razpravo o lepem vedenju za uporabo voditeljev velikih držav».

—«»—

MacLean pri Titu

BRIONI, 29. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes na otoku Vanga na Brionih bivšega šefa britanske vojne misije pri vrhovnem štabu narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije Mac Leana in njegovo soprogo. Na sprejemu so bili tudi predsednik centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije Aleksander Rankovič in druge ugledne jugoslovanske osebnosti. Po sprejemu sta predsednik Tito in njegova soproga zadržala svoje goste na kosilu.

—«»—

Gorenjski sejem

LJUBLJANA, 29. — V navzočnosti uglednih funkcionarjev republike Slovenije je danes dopoldne v Kranju član republiškega izvršnega sveta in predsednik zveze obrtniških zbornic Jugoslavije Tone Fajfar odprl X. jubilejni gorenjski sejem. Na sejmu razstavlja 233 podjetij razno blago za široko uporabo, dejavnost s področja turizma, gostinstva, obrtništva in trgovine. V okviru sejma bo vsak dan tudi revija mode. Med sejmom bo Kranj proslavil tudi 900. obletnico svojega obstoja. Sejem bo odprt do 10. avgusta.

—«»—

Nov uspeh arheologov FLRJ

SKOPJE, 29. — Skupina jugoslovanskih arheologov je odkrila v starem delu Ohrida amfiteater iz antične dobe. V globini 4,7 metra so odkrili dve vrsti sedežev starega gledališča. Kamniti sedeži so 70 centimetrov debeli in 70 cm široki, to je istih dimenzij kot sedeži v amfiteatru v Stobiju. Meni se, da je ta amfiteater starega Lišinidosa, ki je bil razrušen leta 518 med velikim potresom,

Džuanda Kartavidžaja na drugem obisku v FLRJ

Kubanski minister za trgovino pri E. Kardelju

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Prvega ministra republike Indonezije Džuando Kartavidžajo, ki je prispel danes na vabilo jugoslovanske vlade s posebnim letalom v Beograd, so na letališču pozdravili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo in drugi visoki zvezni funkcionarji. Ob prihodu je Džuanda izrazil svoje zadovoljstvo, da je ponovno v Jugoslaviji, da vidi njene uspehe od predlanskega obiska in da po razgovorih z jugoslovanskimi voditelji prenese v Indonezijo izkušnje Jugoslavije posebno na družbenem in gospodarskem področju. Skupno z ministrom Džuando je prispel med drugim tudi ravnatelj uprave za mednarodne gospodarske odnose Ismail Thajeb, kar potrjuje predpostavke, da bodo gospodarski odnosi Jugoslavija in Indonezija med glavnimi predmeti razgovorov.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je nato sprejel danes dopoldne ministra za trgovino Kube dr. Raula Sepera Bonillo, s katerim se je zadržal v prijateljskem razgovoru. Po razgovorih, katerih se je udeležil državni podtajnik za zunanje zadeve Veljko Mičunovič, je E. Kardelj zadržal na kosilu dr. Bonillo in njegovo soprogo.

B. B.

—«»—

Po 75 letih...

ZAGREB, 29. — V Zagreb je prispela te dni iz Budimpešte zadnja pošiljka arhivskih dokumentov, ki se nanašajo na gospodarsko in politično zgodovino Hrvaške od 13. do 19. stoletja. Dokumenti so bili preneseni iz hrvaških v madžarske arhive in druge znanstvene ustanove. S tem je Madžarska popolnoma izpolnila sporazum o vrnitvi arhivskega materiala in tudi zahteve, ki jo Hrvaška postavlja polnih 75 let. Kdaj bo Italija vrnila kulturne dobrine, ki so jih njeni organi odnesli po drugi svetovni vojni iz Jugoslavije?

Razgovori Adenauer-de Gaulle o oboroževanju Zahodne Nemčije

Zahodnonemški opazovalci poudarjajo, da je namen razgovorov okrepiti zahodne vojaške bloke - De Gaulle se še vedno poteguje za vodilno mesto v Zahodni Evropi

PARIZ, 29. — Kancler Adenauer je prišel danes v Pariz, kjer je začel z de Gaullom napovedane razgovore v gradu Rambouillet. Kakor poročajo, se bodo razgovori končali v soboto zvečer in kancler se bo takoj vrnil v Bonn. S kanclerjem sta prišla v Pariz tudi zunanji minister von Brentano in minister za obrambo Strauss. Obisk označujejo za privatnega in zato ni Adenauer ob prihodu na pariško letališče imel nobenega govora.

Prvi razgovor med obema državnikoma se je začel ob 11.10 in se je končal ob 12.30. Istočasno sta se sestala tudi zunanja ministra de Murville in von Brentano. De Gaulle je nato povabil von Brentana na kosilo in razgovore sta nadaljevala ob 16.30.

Adenauerjev predstavnik je izjavil, da je bil jutranji sestanek delovni sestanek. «To dokazuje, je dejal, da Zahod nima namena pustiti Sovjetom proste poti za kakršno koli diplomatsko pobudo med ameriškimi predsedniškimi volitvami. Amerika vlada je dokazala, da namerava biti neprestano navzoča na mednarodni pozornici. Pismo Mac Millana Hruščevu dokazuje, da so naši britanski zavezniki prav tako odločeni. Dejanska intervencija OZN v Kongu je drugi znak, ki kaže, da okvir ni tako temen, kakor bi hoteli nekateri komentatorji prikazati. Francosko-nemški sestanek je znak življenjskosti in odločenosti zahodne politike.»

Predstavnik je dodal, da nobena državo NATO ali evropske gospodarske skupnosti ne bi smela biti zaskrbljena zaradi sestanka de Gaulla in Adenauerja. «Kakršna koli odločitev, je izjavil, se lahko sprejme samo sporazumno z vsemi prizadetimi državami.» Na koncu je predstavnik izjavil, da bodo govorili o vseh mednarodnih vprašanjih. Ob 20.30 je de Gaulle priredil Adenauerju večerjo.

Pred Adenauerjevim odhodom iz Bonna je državni tajnik v zunanjem ministrstvu izjavil, da bosta Adenauer in de Gaulle govorila predvsem o zadevah, ki se tičejo sodelovanja v okviru NATO. Na zadevno vprašanje je izjavil, da bosta verjetno govorila tudi o političnih posvetovanjih v okviru skupnega tržišča, toda zdi se mu, da ne bosta govorila o odnosih med šestimi in sedmimi.

Nemški predstavnik je izjavil, da so današnji razgovori potekali v «vedrem ozračju velikega zaupanja in iskrenosti».

Izjavil je tudi, da ne ve za podrobnosti, pripomnil pa je: «Razgovori so potekali tako dobro, da menimo, da se bo kancler lahko vrnil v Bonn jutri zvečer.»

S francoske strani izjavljajo samo, da so današnji razgovori potekali v «prijateljskem ozračju».

Vodstvo KP Francije je objavilo nocoj izjavo, v kateri označuje francosko - nemška razgovore za «nov znak nevarne politike, ki ima namen podaljšati hladno vojno in pospešiti oboroževalno tekmo».

Izjava dodaja, da se francosko - nemško prijateljstvo ne more doseči s preporodom nemškega imperializma.

O razgovorih ni mogoče zvedeti nobenih podrobnosti. V krogih blizu nemške delegacije pa pravijo, da je važnost teh razgovorov povezana bodisi z atlantsko politiko kakor tudi z evropsko politiko. Pripominjajo, da bodo morebitne sklepe sprejeli samo v okviru zahodnoevropskega ali atlantskega zavezništva.

Priznavajo, da bo v središču razgovorov vprašanje Zahodne Evrope, kakor so to napovedali francoski opazovalci. Baje sta de Gaulle in Adenauer že obravnavala vprašanje poenostavljenja evropske birokracije in uvedbe «stalnega evropskega političnega tajništva». Kakor je znano, vidijo Francozi v tej organizaciji orodje za koordiniranje zahodnoevropske politike, pri čemer naj bi vodilno mesto pripadalo Franciji.

Kakor piše nocojšnji «Paris Presse», bi hotel de Gaulle «napraviti iz Evrope šestih trdno politično koalicijo, ki bo nedvomno ostala v zahodnem zavezništvu, ki pa bo imela last o koncepcije in svojo akcijsko linijo».

Opazovalci poudarjajo, da sta istočasno z razgovori med Adenauerjem in de Gaullom začela razgovore tudi obrambna ministra Strauss in Messmer. Domnevajo, da gre za francoska oporišča za nemško letalstvo, za skupno izdelovanje težkega prevoznega letala in tridesetonskega tanka. Nemški minister bo baje sprožil tudi vprašanje opreme zahodnonemške vojske z izstrelki «Polaris». Prav tako bo baje zahteval podporo Francije, da doseže ukinitev omejitev tonaže za zahodnonemško vojno mornarico.

Opazovalci trdijo tudi, da bo Strauss predložil francoskim voditeljem načrt za ustanovitev «psihološkega urada NATO», katerega naloga naj bi bila voditi propagando proti Sovjetski zvezi. Zdi se, da številne članice NATO nasprotujejo temu načrtu.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 26.5, najnižja 16.5, ob 19. uri 24, zračni tlak 1016.9 rahlo raste, veter zahodnik jugozahodnik 6 km, vlaga 65 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 30. julija
Krilan
Sonce vzide ob 4.45 in zatone ob 19.37. Dolžina dneva 14.52. Luna vzide ob 11.32 in zatone ob 22.53.
Jutri, NEDELJA, 31. julija
Ignacij

Napeto ozračje med osebjem Delavskih zadrug

Sindikat zadružnih delavcev za uveljavitev vsedržavne pogodbe

Tajnik sindikata CGIL na razgovoru s predsednikom upravnega sveta Delavskih zadrug - Uslužbenci hočejo ohraniti tedensko plačo in ne mesečno, kot bi to hotela uvesti uprava

Predvčerajšnjim je imel svojo sejo izvršni odbor pokrajinskega sindikata zadružnih uslužbencev in je razpravljal o krajevnih sindikalnih razmerah po podpisu vsedržavne začasne pogodbe o izenačenju plač in normativnih pogojev uslužbencev zadrug z uslužbenci in nameščenci drugih trgovskih obratov. Obenem je razpravljal o razmerah v Delavskih zadrugah v Trstu.

Izvršni odbor je pozitivno ocenil sporazum, ki je bil dosežen med vsedržavno zvezo konzumnih zadrug ter vodstvom sindikata FILCAMPS-CGIL, ne samo zaradi tega, ker so s tem izboljšali normativne pogoje in mezde v nekaterih pokrajinah, ki so bile glede tega do sedaj na slabšem, ampak predvsem zaradi uveljavitve nekaterih načel. Pri tem je treba omeniti, da so se zadruge obvezale, da bodo polagoma izenačile plačo ženske delovne sile z moško, da bodo premostile sedanje določbe čl. 77 o družinskem upravljanju zadružnih trgovin. Sporazum predvideva tudi, da bodo delavci s svojimi predstavniki soudeleženi pri upravi podjetij. Način izvedbe gornjih določil bodo odredile pokrajinske uprave.

Pokrajinsko tajništvo omenjenega sindikata poudarja, da omenjeni sporazum odgovarja težnjam in zahtevam, ki jih je zagovarjala sindikalna organizacija FILCAMPS. Pokrajinsko tajništvo je že sporočilo zadružni zvezi svojo zahtevo, da se sporazum razširi tudi na naše področje in da se sklene pokrajinski dodatni sporazum.

Kakor smo že omenili, je izvršni odbor pokrajinskega sindikata razpravljal tudi o sindikalnih razmerah v Delavskih zadrugah po sestanku med pokrajinskim sindikalnim tajnikom Saranzom in predsednikom upravnega odbora DZ prof. Dulcijem ter sklepu vodstva zadrug glede spremembe pri izplačevanju mezd delavcem mesečno namesto tedensko. Izvršni odbor obsoja ravnanje vodstva DZ, ki zavlačuje reševanje perečih problemov in večkrat ne drži dane besede.

Pred časom je bilo dogovorjeno, da bodo izplačali neizkoriščene praznike v dobi 1958-59 vsem uslužbencem, medtem ko so to izplačali le delu uslužbencev v trgovinah, drugi pa čakajo na dopust že dobro leto in ga ne morejo izrabiti zaradi pomanjkanja osebja. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo dodelili delovne obleke vratarjem, do sedaj pa jih ni še nihče dobil. Osebju v garažah ne izplačujejo nadurnega dela in s tem kršijo predpise delovne pogodbe in zakona.

Pokrajinski tajnik je v razgovoru s predsednikom DZ zahteval spoštovanje določb glede notranje komisije, da bi volilna komisija sporazumno z vodstvom DZ pripravila vse potrebno za čimprejšnje volitve notranje komisije, katere mandat zapade že pred dvema letoma in ni bil obnovljen, ker je Delavska zbornica CISL izjavila, da se ji ne zdi to koristno.

Medtem ko je bil dosežen sporazum za drugačno rešitev vprašanja delavske menze, se še pogajajo glede delovnega urnika v uradih in posebnem sedežu ter nadurnega dela za prodajo kruha.

Pokrajinski izvršni odbor je vzel na znanje odločno stališče skupščine delavcev, ki zavračajo mesečno izplačilo in se je obvezal, da bo to stališče zagovarjal.

Spričo resnega položaja v Delavskih zadrugah, pokrajinsko tajništvo sindikata opozarja člane in upravne svetovalce na napeto ozračje, ki lahko dovede do hujših posledic.

—«—

DANES OB 20. URI

Protifašistično zborovanje na Trgu Garibaldi

Danes ob 20. uri bo na Trgu Garibaldi veliko protifašistično zborovanje, ki ga sklicujeta tržaška odseka ANPI in ANPIA. Na zborovanju bi moral govoriti senator Secchia. Ker pa je zadržan, ga bo nadomestil tajnik tržaške federacije KPI prof. Sema, v slovenščini pa bo spregovoril Karel Siškovič.

Zborovanje je posvečeno proslavi sedemnajstletnice padca fašizma oziroma Mussolinija.

Otvoritev seminarja gibanja za združitev Evrope

Mesto Trst in njegov posebni položaj v Evropi

O tej temi bodo razpravljali na novem seminarju prihodnjega oktobra

Na tržaški univerzi se je včeraj ob 10. uri pričel seminar, ki ga je priredilo gibanje za združitev Evrope. Otvoritve so se udeležili župan dr. Franzil, odbornik odv. Sferco za pokrajino, rektor prof. Origone, prof. Udina v imenu vladnega komisarja, člani konzularnega zbora in drugi.

Prvi dan je predsedoval seminarju rektor Origone, ki je pozdravil goste in jim želel uspešno delo, pri čemer je dejal, da so bili v Trstu že trije kongresi pobudnikov gibanja za združitev Evrope ter da bo oktobra nov seminar ki bo obravnaval temo «Mesto Trst in njegov posebni položaj v Evropi». To kaže, da je tržaški odsek gibanja za združitev Evrope zelo delaven.

Zatem je prof. Lucien Sermon nakazal točke, okrog katerih se bo sukalo razpravljanje. V imenu mednarodnega tajnika evropskega gibanja je spregovoril belgijski predstavnik Ralph Molenaar, za njim pa tajnik belgijskega odseka evropskega gibanja. Dejal je, da si evropsko gibanje na vse načine prizadeva, da krepi stike med predstavniki raznih držav, kar je po njegovem mnenju pogoj za prihodnjo združitev evropskih držav, Mario Domini, tajnik tržaškega mladinskega odseka evropskega gibanja je najprej pozdravil goste, nato pa poudaril veliki delež, ki ga imajo v gibanju mladi ljudje.

Dominiju sta sledila Francoz prof. Patrice Francois in prof. Edxard Glassman, delegat ameriške univerze «John Hopkins», ki je izjavil, da se bodo predstavniki te univerze uradno udeležili bodočega seminarja v oktobru.

Opoldne so na županstvu pogostili udeležence seminarja z zakusko, pri čemer jih je župan dr. Franzil pozdravil v imenu tržaškega prebivalstva.

Popoldne se je seminar nadaljeval. Razpravljali so o zaostalih področjih in vlogi Evropske banke za naložbe. Med drugimi je spregovoril dr. Barbaro, predstavnik blagajne za razvoj Juga, preko katere je Evropska banka naložila v Italiji 32 milijonov dolarjev, to je okrog 20 milijard lir. Poročili sta podala tudi nemški in belgijski delegat, obema pa je sledila živa razprava. Danes se bo seminar nadaljeval s poročilom nekega tržaškega delegata, nato pa bodo prebrali svoje poročilo še Francozi in Španci. Gostje si bodo ogledali tudi industrijsko pristanišče v Zavljah.

—«—

Izročitev stanovanj INA-Casa v Devinu in Dolini

Včeraj popoldne so izročili najemnikom nova stanovanja INA-Casa v Devinu in Dolini. V Devinu so izročili šest stanovanj, za katere so potrošili 14,5 milijona lir. Hisa stoji na razglednem kraju in razpolaga z vsemi modernimi udobnostmi. Nekoliko kasneje so izročili stanovalcem tudi 10 stanovanj v Dolini. Zanje so potrošili skoraj 32 milijonov lir. Stanovanja imajo po tri, štiri ali pet sob, kuhinjo in vse pritikline. Ceremonije izročitve ključev so se udeležili poleg domačih predstavnikov oblasti tudi predsednik IACP dr. Masutto in ravnatelj urada za delo dr. Tarentini-Troiani.

Delovanje in program Združenja za varnost prometa na cestah

Predlog za ustanovitev sodišča samo za pravde v zvezi s prometnimi nesrečami

Tudi v Trstu deluje «Združenje za varnost na cesti», ki v svojem programu stremi za tem, da se z raznimi ukrepi doseže kar največ varnost cestnega prometa, predvsem v interesu pešcev. Izvršni odbor, ki mu načeljuje odv. Sbissà, je pred nedavnim izdal posebno številko lista «Cesta je za vse», v kateri se združenje predstavlja in postavlja prve zahteve ter kritike na račun sedanje ureditve cestnega prometa na Tržaškem in Goriškem. Združenje vključuje namreč v svoj program tudi goriško pokrajino in jo v Gorici zastopa štiričlanski odbor delegatov.

Cilji, ki si jih je združenje zastavilo, so taki, da je vredno o njih spregovoriti, zlasti še, ker so predvsem nekateri vsega upoštevanja vredni. Tako združenje na prvem mestu predlaga, da bi se poleg rednega sodišča ustanovilo še posebno sodišče ali sekcija sodišča, ki bi bilo specializirano za vse pravde v posredni ali neposredni zvezi s prometnimi nesrečami.

Državne, pokrajinske in občinske ceste so last vseh državljanov, pravijo na združenju, in zato bi morale oblasti voditi večje nadzorstvo nad raznimi tekmami po teh cestah. To še posebno zaradi tega, ker se večina takih cestnih dirk organizira v propagandno namene raznih podjetij.

Mladina izpod 18. leta starosti ne bi smela polagati šoferskih izpitov, ljudje preko 65. leta starosti pa bi morali vsako leto opraviti zdravniški pregled.

Vsak šofer motornega vozila, ne glede na njegovo vrsto, bi moral imeti šoferško knjižico. Poleg tega bi moralo biti vsako vozilo zavarovano za primer nesreče.

Kdor upravlja motorno vozilo, pravi program združenja, ne sme biti moten. Radijski aparati v avtomobilih predstavljajo tako motnjo, saj odvračajo šoferja od potrebne pozornosti in osredotočenja na vožnjo ter promet na cesti. Zato bi bilo treba prepovedati instalacijo radijskih aparatov v avtomobile, oni pa, ki ga že imajo, bi morali radijski aparat takoj odstraniti.

Najvišja dovoljena brzina skozi naseljene kraje ne bi smela za nobeno vrsto vozila preseči 40 km na uro.

Šofer bi moral ustaviti svoje vozilo vsakikrat, ko pride iz stranske na glavno cesto. V promet na glavni cesti bi se lahko vključil šele takrat, ko bi lahko to storil brez vsake nevarnosti.

Vsako motorno vozilo bi moralo imeti vedno v redu vzdrževane glušilce na izpušnih ceveh. Vsako namerno poškodovanje glušilcev bi bilo treba prvič kaznovati z globo od 1.000 do 3.000 lir, drugič z globo od 3 do 5.000 lir, v tretjem primeru pa bilo treba lastniku motornega vozila odvzeti šofersko knjižico.

Oblasti bi morale biti posebno stroge do onih vozačev, ki so že večkrat povzročili prometne nesreče. Vozaču, ki bi bil trikrat zapleten v prometno nesrečo, bi morali dokončno odvzeti šofersko knjižico.

Na motornih kolesih bi se moral peljati samo oni, ki ga upravlja, in nihče drug.

Odgovornost za škodo, ki bi jo utrpel pešec v prometni nesreči na področju prostora, ki je namenjen pešcem, bi moral v vsakem primeru nositi šofer vozila, ki bi bilo zapleteno v nesrečo.

Na ovinkih bi morala vsa motorna vozila voziti z največjo hitrostjo 10 km na uro. Če bi se na ovinkih zgodila potem kaka nesreča, bi vsa odgovornost padla na šoferja, ki se ne bi držal te brzine.

V prometnih ulicah, zlasti pa v naseljenih krajih, bi bilo treba prepovedati prehitevanje vozil.

Motorni tricikli s prikolico ne bi smeli voziti skozi naseljene kraje, kamioni in druga podobna vozila pa ne bi smela voziti z večjo brzino od 25 km na uro. Poleg tega ne bi smel noben kamion ali podobno vozilo voziti po cesti, ki ne bila najmanj še enkrat tako široka kot vozilo.

Kot vidimo, so nekatera načela tega programa vsega upoštevanja vredna, medtem ko ima program v svoji celoti šibko točko: že v naprej obtožuje šoferje vseh vrst motornih vozil, da so glavni krivci prometnih nesreč in zatorej sovražnik št. 1 pešcev. Pomanjkljivost programa je v tem, da niti z besedico ne omenja dolžnost pešcev, niti onih ne, ki jih predvideva cestni zakonik. Če drugega ne, bi lahko program združenja namenil nekaj besed vzgoji in avtodisciplini pešcev, kajti nesporno je, da so tudi pešci marsikdaj zakrivili prometno nesrečo.

Drugače pa je treba delovanje združenja vsekakor pozdraviti, kajti njegov končni namen je le ta, da zagotovi največjo možno varnost na cesti. To pa je danes, ko promet vse bolj narašča, bistvene važnosti.

—«—

Sporočilo obrtniške bolniške blagajne

Tržaška obrtniška bolniška blagajna, Ul. Ginnastica 3, sporoča, da je upravni svet na svoji zadnji seji proučil vprašanje prevelikega števila bolnikov, ki se javijo v nekaterih izmenah ambulant. Zato je sklenil določiti, da vsaka ambulanta ne sme sprejeti v eni izmeni več kot 40 bolnikov, da se s tem na najboljši način koordinira delo ambulant.

Urnik v ambulantah ostane enak kot do sedaj, in sicer vsak dan od 18. do 18.30, v torkih, četrtik in petkih pa tudi od 9.30 do 10.

V interesu vseh zavarovancev bo zaposleno osebje strogo spoštovalo tako določeno število bolnikov v vsaki izmeni ambulante, kot tudi določen urnik.

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ PRI PODJETJU

«AVTOPROMET» KRANJ,

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. Več šoferjev «D» kategorije
2. KV ali VK avtomehanike z najmanj 6-letno prakso.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Samska stanovanja na razpolago.

Prošnje z opisom dosedanjega dela pošiljajte na naslov:

«AVTOPROMET» Kranj
Savska cesta 28

Obeta se nastop Caterine Valente

Pela bo 8. avgusta na gradu

Končno je napovedan prihod Caterine Valente v Trst. Ime, ki je znano ne le vsem, ki so oboževalci lahke glasbe, ampak tudi vsakomur, ki količkaj prisluškuje radiu. Pevka, ki ima sedaj 28 let, se odlikuje pred toliko drugimi njenimi vrstnicami ali konkurentkami ne samo s svojo dejansko sposobnostjo temveč tudi po tem, da poje kar v osmih jezikih. Caterina Valente je že po rojstvu iz družine artistov, potujočih pevcev. S starši je prepotovala vse evropske dežele. Eric van Aro, glasbeni žongler, ki je postal njen mož, je spoznal, kje je pravo področje za Caterino in spravil jo je na pot lahke glasbe. Sedaj so že več let njene plošče best sellerji; samo plošč s pesmijo «Andalusa» so prodali štiri milijone.

Razume se torej, da je pevka tudi stalno močno zaposlena in ni ji prav lahko najti prost dan, ko lahko nastopi.

V Trstu bo Caterina Valente nastopila 8. avgusta na gradu.

Borštanska mladina

priredi JUTRI, 31. t. m. od 18. do 24. ure in v ponedeljek od 20. do 24. ure

Tradicionalno šagro

Igra DOLINSKI KVINTET

VLJUDNO VABLJENI

Odprte so tudi domače osmice

Fantje iz Padriča

PRIREDIJO JUTRI, 31. t. m. od 17 do 24 in v ponedeljek 1. avgusta od 19. do 24. ure

Ples na prostem

Igrala bo godba iz Gropade. Preskrbljen bo bogato založen bife

(Ples, ki bi moral biti preteklo nedeljo in ponedeljek, je bil preložen na prihodnjo nedeljo in ponedeljek zaradi slabega vremena)

VABLJENI VSI

«Dialog s smrtjo» jutri na beneškem festivalu dok. filma

Jutri zvečer ob 21. uri bo na beneškem mednarodnem festivalu dokumentarnega filma režiser in operater Marcello Mosca predstavil film «Dialog s smrtjo». Film je bil posnet pred dvema letoma na Tržaškem Krasu in prikazuje dejansko življenje in delo odstranjevalcev bomb in min. Razpored prizorov je sestavil Mario Missorini, producentka Claudia Belullo, razširjeno pa je napisal časnikar Sergio Simonini.

KINO

Fenice 16.00 «Jutri me obesijo».
Excelsior 16.00 «I vitelloni». Alberto Sordi.
Filodrammatico Zaprto
Grattacielo 16.00 «Hito hito (sreče sem)», agfacolor.
Supercinema 16.00 «Zenske v pekliu».
Arcobaleno 16.00 «Dal! Johnny, dal!». Adriano Celentano in drugi slavni kričači.
Aurora 15.30 «Od tu do večnosti».
Alabarda 16.30 «Neustrašeni človek». Technicolor. Kirk Douglas.
Capitol 16.30 «Parada razposajenosti». Charlie Chaplin, Buster Keston.
Garibaldi 16.30 «Zgoča zemljan». Technicolor. Randolph Scott.
Cristallo 16.30 «Pekoči asfalt». (Zapeljivci).
Impero 16.30 «Les dragueurs».
Italia 16.30 «Orožje in človek». Liselotte Pulver.
Moderno 16.30 «Prekleta zmešnjava». Pietro Germi, Claudia Cardinale. Prepovedano mladoletnim.
Massimo 16.30 «Izraelski kralji». Cinemascope, technicolor. George Nader.
Vittorio Veneto 17.00 Vrsta kriminalk. Samo danes: «Brata Rico». Richard Conte.
Marconi 16.30 «Indijanska pasja». John Ireland
Ideale 16.30 «Babette gre na vojno». B. Bardot, J. Charrier in F. Blanche.
Savona 16.00 «Kapitan plamen». Technicolor. Lex Baxter, Rossana Rori.
Astra 16.30 «Leseni narednik».

LETNI KINO

Marconi 20.15 Glej zgoraj
Garibaldi 20. in 22.: Glej zgoraj
Skedenj 20.30 «Vsi zaljubljeni». M. Mastroianni, J. Sassard.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 30. t. m. z začetkom ob 19.45 in ob 20.30 na prostem film

Vsi zaljubljeni

(Tutti innamorati)

Igrajo: Marcello Mastroianni, Jacqueline Sassard in Gabriele Ferzetti

Kino na Općinah

predvaja danes, 30. julija z začetkom ob 18. uri film

GIANNI IN PINOTTO PROTI DR. JEKYLLU

(Gianni e Pinotto contro il dott. Jekyll)

Igrajo: Bud Abbott, Lou Costello in Boris Karloff

Pokrajinski upravni odbor zavrača povečanje osebja pokrajinske uprave

Nezadovoljstvo med pokrajinskimi uslužbenci zaradi nerazumevanja prefekturnega nadzornega organa

Med osebjem tržaške pokrajinske uprave je nastalo precejšnje negodovanje, ker je pokrajinski upravni odbor, to je nadzorni organ z raznimi pripombami in protipredlogi dejansko zavrnil novi razširjeni stalež osebja, ki ga je pokrajinski svet odobril pred dobrim letom dni. Prefekturni organ namreč trdi, da se stalež ne bi smel razširiti, češ da se položaj od leta 1952, ko so uvedli zadnje spremembe, ni tako znatno spremenil, da bi morali sedaj povečati osebje. Nadalje pravi pokrajinski upravni odbor, da so se pri sestavljanju novega staleža oslanjali na enotno besedilo zakonov, ki veljajo za državne uslužbence, namesto da bi se oprli na enotno besedilo, ki se tiče občinskih in pokrajinskih uslužbencev.

Pokrajinski upravni odbor pravi, da je stalež za skupino A, to je za vodilno osebje, že popoln. Prav tako je po njegovem popoln oddelek za računovodstvo, ki ima v staležu 15 računovodij. Pokrajinski upravni odbor pristaja samo na razširjenje staleža za skupino B (izvršilne naloge), in sicer za vključitev nekaj upravnik in tehničnih uradnikov. Za tretjo skupino pristaja pokrajinski upravni odbor na to, da se vnesejo v stalež tipkarice z znanjem stenografije, toda v manjšem številu, kot je odobril pokrajinski svet.

V zvezi s trditvijo pokrajinskega upravnega odbora, pravijo uslužbenci pokrajine, da ni res, da se ni položaj od leta 1952 nič spremenil. Na pokrajino so namreč prenesli nekatere nove naloge, ki se tičejo lova, ribolova in kmetijstva. Poleg tega so dodelili pokrajini tudi nove ceste, ki so spadale prej pod občine. Pokrajinski upravni odbor pa zavrača povečanje stanega osebja za vzdrževanje cest. Sedaj je namreč v staležu 18 cestarjev in 45 delavcev, ki ne zadostujejo za vzdrževanje 101 km pokrajinskih cest ter 38 km občinskih cest, ki jih je že sprejela v upravo pokrajina. Razen tega pa so se naloge cestarjev z uvedbo novega cestnega zakonika še bolj povečale. Ravno zato je pokrajinski svet odobril predlog, da se zviša število cestarjev na 30.

Naloga pokrajinskega odbora, ki je nadzorni organ prefekture, je res, da zavira razne sklepe krajevnih ustanov, ki se mu zdijo preveč širokosrčni ali pretirani, toda v tej svoji zaviralni vnemi gre vedno predaleč. Spomnimo se le neštetih ovir občinski upravi pri poskusih, da se končno vzpostavi zbor mestnih redarjev, kar se ji bo do polovice prihodnjega leta končno vendarle posrečilo; ali pa dolgotrajne borbe te uprave za zvišanje staleža smetarjev, kar je bistvene važnosti za čistočo cest in za odvažanje smeti iz stanovanj.

—«—

Seja pomorskega in prevozniškega odseka trgovinske zbornice

Pomorski in prevozniški odsek tržaške trgovinske zbornice sta se snoči ob 16 uri sestala in razpravljala o nameri hamburške prevozne družbe, da premesti odhode svojih ladij iz Trsta na Reko. Na seji so sprejeli nekaj sklepov, o katerih bo v kratkem razpravljal odbor trgovinske zbornice. V razpravi so razni člani komisij načeli tudi vprašanje okrepitve pomorskih zvez iz Jadranskega morja.

—«—

Priprave za tečaj o evropskem prevozništvu

V Trstu se nadaljujejo priprave za mednarodni tečaj višjih študijev o organizaciji prevozov v okviru evropske integracije. Tečaj se bo začel 22. avgusta in bo trajal do 10. septembra. Pobuda je naletela na ugoden sprejem pri prizadetih gospodarskih krogih. Med tečajem pridejo predavat v Trst najbolj znani profesorji, visoki funkcionarji in ravnatelji prevozniških organizacij iz raznih držav. Tečaj bo odprl luksemburški zunanji minister, ki je tudi predsednik komisije za prevoze Skupnega evropskega tržišča. Na tečaj pride zlasti mnogo vidnih nemških in francoskih osebnosti, zastopani pa bosta tudi Švica in Avstrija, čeprav nista v SET. Tečaj prireja SET, ki ga bodo zastopali razni njegovi funkcionarji.

Med italijanskimi docenti bodo na natečaju predavali visoki funkcionarji raznih ministrstev ter predsednik Eni inženir Mattei, ki bo govoril o važnem «prevoznem» sredstvu, to je o naftovodih. Ob zaključku tečaja pa bo navzoč senator Caron, podpredsednik gospodarske komisije SET.

—«—

Sindikalna kronika ladjedelskih delavcev

Kakor je bilo napovedano, je bil včeraj na uradu za delo sestanek sindikalnih predstavnikov in vodstva ladjedelnice Sv. Justa, na katerem so razpravljali o resnih razmerah v tem podjetju. Lastnik podjetja je omenil, kakšne perspektive ima ladjedelnica za nadaljnjo obratovanje. Predstavniki obeh sindikalnih organizacij so sklenili, da bo v torek ob 17. uri enotna skupščina delavcev omenjene ladjedelnice na sindikalnem sedežu v Ul. Duca D'Aosta. Delavcem bodo poročali o včerajšnjem sestanku in skupno razpravljali o nadaljnji sindikalni akciji.

Na sedežu Intersinda pa je bil sestanek zastopnikov petih sindikalnih organizacij kovinarjev iz Trsta in Tržiča, ki so z vodstvom obratov CRDA razpravljali o zahtevah, ki so jih nekatere sindikalne organizacije predložile vodstvu že pred časom. Med drugim so razpravljali o delovanju notranjih komisij, o razmerah in zahtevah delavcev, ki delajo na odstotke, o jamstvih pri dogovorih za akordno delo itd. Vodstvo CRDA je trmasto vztrajalo pri svojem stališču glede vseh omenjenih zahtev.

V vili na Općinah so drzni tatovi odnesli nad 5 milijonov

Aretirali so bivšega šepetalca v Teatro Nuovo, ki je ukradel v gledališču tri bančna nakazila

Ko je bila predsinočnjim družina Giacomelli, ki ima svojo vilo na Općinah, na večerji v neki sosedni restavraciji, to med 20.40 in 21.30 spretni in drzni tatovi izkoristili lepo priložnost ter ukradli precej denarja in zlatnine ter dve hranilni knjižici v skupni vrednosti 5.400.000 lir. Odnesli so namreč 100.000 lir v gotovini, zaponko iz platina z briljanti, ki je vredna 300.00 lir, ter dve hranilni knjižici za skupno 5 milijonov lir.

Neznanci, ki so verjetno dobro poznali vilo in so vedeli, kje je plen, so najprej razbili okno ter se vtihotapili v notranjost vile. Omaro so verjetno razbili s sekiro in naglo odnesli bogat plen.

Prav tako drzen in spreten pa je bil tudi neznanec, ki se je predvčerajšnjim vtihotapil v urad 38-letnega Lionella Gombaccija v Ul. Coroneo 6 ter mu iz žepa suknjiča odnesel denarnico, v kateri je imel 12.000 lir v gotovini, bančni ček za 96.000 lir, bančni ček za 150.000 lir ter dve menici.

Gombacci skoraj ni mogel verjetni sam sebi. Na komisariatu javne varnosti na Trgu Dalmacija je povedal, da se je predvčerajšnjim popoldne pogajal z nekim svojim klijentom v pisarni, medtem pa da se je nekdo, vrag si ga vedi kako, vtihotapil, odnesel denarnico in zginil brez sledu. Gombacci je imel svoj suknjič obešen v sosednji sobi in sploh ni slišal, da je nekdo prišel v pisarno.

* * *

Pred nekaj dnevi je ravnatelj gledališča Teatro Nuovo Sergio D'Osmo prijavil policiji, da je nekdo ukradel tri bančna nakazila, in sicer od Tržaške hranilnice in posojilnice za 175 tisoč lir, od Credito Italiano za 100 tisoč lir in od Banca d'America e d'Italia za 120 tisoč lir.

Agenti centralnega komisariata javne varnosti so takoj začeli preiskavo, da bi izsledili krivca. Po nekaterih informacijah in na podlagi sumničenj so včeraj ob 18. ustavili na glavni železniški postaji 32-letnega Pierluigija Cecconija, po rodu iz Livorna, ki je bil uslužben pri gledališču kot šepetalec in je bil odpuščen pred dobrim mesecom, stanoval pa je v Ul. Palestrina 2.

Pri osebnem pregledu so dobili pri njem dve ukradeni bančni nakazili. Mož je takoj priznal svojo krivdo in povedal, da je s ponarejenimi podpisi inkasiral bančno nakazilo Tržaške hranilnice in posojilnice za 175 tisoč lir, s katerimi je poravnal svoj dolg v neki gostilni, kjer se je hranil, in v baru, kamor je hodil popivati. Razen tega si je kupil nove hlače. Zdaj se je hotel verjetno odpeljati v svoj rojstni kraj, a mu ni uspelo.

Odpeljali so ga v zapore in prijavili sodišču zaradi hude tatvine.

—«—

Nesreča potnika v avtobusu

Včeraj dopoldne se je 60-letni Ivan Skerlič iz Ul. Zara 32 peljal z avtobusom proge št. 29 proti središču mesta. Nenadoma pa je šofer ustavil vozilo, da bi preprečil trčenje z nekim avtomobilom. Skerlič, ki je stal na nogah, je izgubil ravnotežje in z glavo udaril ob kovinsko pregrajo, ki ščiti šoferja. Pri tem se je pobil tudi po prsnem košu in si verjetno nalomil rebra. Sprejeli so ga na kirurški oddelek, kjer se bo moral zdraviti skoraj mesec dni.

Zakon o konvenciji PIN bi hudo škodoval Trstu

Tako so ugotovila nekatera vodstva sindikatov CGIL, ki zahtevajo od nove vlade preklic zakona Tambronijeve vlade

Pokrajinsko tajništvo delavske zbornice CGIL se je v četrtek sestalo skupno s pokrajinskimi tajništvi sindikata FILM, sindikata pristaniških delavcev in zveze kovinarjev, da bi razpravljali o zakonskem ukrepu Tambronijeve vlade o konvenciji s plovnimi družbami PIN. Pokrajinsko tajništvo opozarja prizadete delavce in tržaško prebivalstvo na te resne ukrepe, ki bi hudo prizadeli pomorstvo in naše mesto, katerega pristanišče bi utrpelo največjo škodo.

Omenjena tajništva zaradi tega pričakujejo, da bo nova vlada preklicala omenjeni zakonski osnutek in ponovno proučila vso zadevo ter upoštevala vsedržavne in krajevne koristi.

—«—

Ugotovili so istovetnost ženske, ki je zgubila spomin in so jo našli na žel. postaji

Kakor smo poročali v naši včerajšnji številki, so policijski organi predsinočnjim zagledali na železniški postaji v Trstu neko žensko, ki je tavala brez cilja. Približali so se ji in jo začeli spraševati, koga išče in kaj želi, toda mlada ženska ni nič vedela, kako ji je ime, ker je popolnoma izgubila spomin. Lahko so izvedeli le, da je prišla iz beneške pokrajine; pri njej pa so našli dve pismi, eno naslovljeno na Natalinija Morandinija iz Vilorbe (Treviso), drugo pa na Giuseppeja Pavanella, ki zdaj biva v Pfotcheimu v Nemčiji. Razen tega je ženska imela pri sebi tudi železniško karto, ki je bila izdana na postaji Vittorio Veneto in je veljala za vožnjo do postaje Sussegana.

Tržaška kvestura je takoj objavila njene osebne podatke, oziroma opis osebe, ter obvestila policijske organe v Trevisu, ker je bilo pač eno pismo naslovljeno na Morandinija. Včeraj dopoldne je kvestura iz Trevisa obvestila tržaško kvesturo, da je na podlagi sporočenih podatkov ugotovila istovetnost omenjene ženske, za katero se zdaj ve, da je 25-letna Carla Asso por. Pavanello iz Nervesa della Battaglia. Njen mož, na katerega je bilo naslovljeno pismo, je zdaj na sezonskem delu v Nemčiji. Žensko, ki ima doma štiri otroke, so včeraj dopoldne odpeljali v umobolnico pri Sv. Ivanu, kjer so jo sprejeli na opazovalni oddelek.

—«—

○ V ambulanti glavne bolnišnice so včeraj popoldne nudili prvo zdravniško pomoč 20-letnemu Mauru Rossanu iz Prečnika št. 23, ki se je nekoliko pobil po desni roki in po kolenu desne noge ko je včeraj popoldne na cestrem ovinku v Prečniku izgubil nadzorstvo nad lambreto, s katero se je vozil ter zadel ob zid dvorišča neke hiše.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Ministrstvo odobrilo seznam novih pokrajinskih cest

Za preureditev bivših občinskih cest, ki so prešle pod pokrajinsko upravo, bodo porabili 500 milijonov lir

Pred kratkim je ministrstvo javnih del izdalo odlok, s katerim je dokončno odločilo, katere občinske ceste preidejo pod pristojnost pokrajine, sedaj pa so objavili seznam teh cest. Ministrstvo je nakazalo za obnovitev in izboljšanje teh cest 350 milijonov lir, 150 milijonov pa bo morala nakazati pokrajina; tako bo znašal skupni izdatek pol milijarde lir. Da postanejo občinske ceste pokrajinske, jih je treba namreč korenito obnoviti in prilagoditi trgovinskim in turističnim potrebam ustreznega področja.

Gre za 13 cest, ki so skupno dolge 57 km in 657 m. Načrte za njihovo obnovitev bo izdelal tehnični urad pokrajinske uprave, zatem pa jih bo še pregledalo in odobrilo ministrstvo javnih del. Največ bodo porabili za obnovo mačkoveljske ceste, in sicer 181 milijonov. Ceste, ki pridejo v poštev, so poleg mačkoveljske naslednje: prebeneška, repentaborska, šempolajska, boljunska, cesta pri Orehu, sesljanska, ki pelje k morju, komenska (to je cesta, ki pelje h gorjanskemu obmejnemu bloku), čamporska, devinska, mavhinjska, gabrovška in cesta k Sveti Barbari v Miljskih hribih.

—«—

Vidiranje in prodaja kolkov za obnovitev potnih listov

Finančno nadzorništvo sporoča, da je finančno ministrstvo s posebno okrožnico dovolilo tudi pokrajinskim in ostalim davčnim uradom ter delegacijam in obmejnim izterjevalnim uradom Italijanskega avtomobilskega kluba (ACI) vidiranje potnih listov in prodajo kolkov, ki jih interesenti morajo predložiti uradom javne varnosti ko predložijo prošnjo za izdajo ali obnovitev potnega lista. Kot smo že svoj čas sporočili, so bili do sedaj pooblaščeni nuditi občinstvu gornje usluge samo uradi javne varnosti, kvesture, poštni in registrski uradi.

Seja pomorskega in prevozniškega odseka trgovinske zbornice

Priprave za tečaj o evropskem prevozništvu

Sporočilo obrtniške bolniške blagajne

Nesreča potnika v avtobusu

Vidiranje in prodaja kolkov za obnovitev potnih listov

Sporočilo obrtniške bolniške blagajne

ŠOLSKE VESTI

VPISOVANJE V SLOVENSKO SREDNJO SOLO PRI SV. JAKOBU

Ravnateljstvo Državne srednje šole pri Sv. Jakobu sporoča učencem vseh razredov, da se lahko vpišejo v šolo do 25. septembra.

Vpisati se morajo tudi tisti učenci, ki so opravili sprejemni izpit.

PREDSTAVE NA GRADU

Danes ob 21. uri bo koncert operne glasbe posvečen Verdiju.

Sodelovali bodo sopranistki Carla Otta in Barbara Lesiri, baritonist Stellio Franzutti, basist Guerrando Rigiri. Zbor gledališča Verdi pod vodstvom Adolfa Fanfanija. Orkester Tržaške filharmonije. Dirigent Mario Parenti.

V Pasaži Protti se nadaljuje prodaja vstopnic.

KAM BOMO ŠLI 21. AVGUSTA?

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. julija se je rodilo v Trstu 11 otrok, umrlo je 3 osebe, poroke ni bilo nobene.

UMRLI SO: 47-letna Alberta Stocchi vd. Mari-Grego, 75-letna Marija Biscak por. Družina, 7-letna Ida Fontanot por. Bambič, 68-letna Marija Huebruer, 78-letna Francesca Alic por. Rossi.

—«—

NOCNA SLUZBA LEKARNA

INAM-Al Camello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Ul. sv Jakoba 1;

Po dogodkih z letali «U-2» in «RB-47»

Nova ameriška strateška koncepcija

Načelnik ameriške obveščevalne službe Allen Dulles je v preteklih tednih — incognito — obiskal Tokio, London, Paris, Bonn in še nekaj prestolnic zaveznikov. V Pentagonu se opažajo znaki nekakšne naglice. Kaj se je zgodilo? Kaj se pripravlja?

Kot je neki ameriški novinar rekel, v Pentagonu iščejo «strateško zamenjavo». Dogodki z letalom «U-2» in «RB-47» so pokazali, da so letala ne glede na njih brzino in na višino, na kateri letajo danes zelo «ranljiva». Dogodki v Južni Koreji, v Turčiji in še posebno na Japonskem, kjer je ljudstvo odkrito pokazalo svoje sovraštvo proti vojaški zvezi z ZDA, so pred vsem svetom dokazali «ranljivost» vsega sistema ameriških vojaških oporišč. In vprav množično letalstvo in oporišča po vsej Zemlji sta dve osnovni komponenti dosedanje ameriške vojaško-politične strategije, ki je praktično odpovedala in ji je treba najti — zamenjavo.

Strategija oporišč je bila v svojih osnovnih potezah postavljena leta 1949, torej v dobi, ko so ZDA imele monopol nad atomskim orožjem. Ustrezala je «dobi atomske bombe», zastarela pa je za «dobo dalekovodenih izstrelkov».

Oporišča, postavljena v celi vrsti držav, so imela nalogo omogočiti letalstvu, da je čim bliže svojim «morebitnim ciljem». Nadalje naj bi oporišča služila kot odskočna deska agentom Allena Dullesa za obveščevalno službo. Nadalje naj bi oporišča pritegnila pozornost in utrpela prve represalije nasprotnika, in s tem posredno zaščitila ZDA. Končno, je sistem oporišč služil ZDA, da so kontrolirale dežele, v katerih so ta oporišča bila postavljena.

Danes obstaja ogromna mreža oporišč. Sem spadajo vsa od oporišč Atlantske zveze v Evropi do oporišč SEATO-pakta v jugovzhodni Aziji. In vsa so povezana v skupen sistem preko ameriške celine. V Aziji n. pr. imajo: 8 letalskih in 2 pomorski oporišči na Japonskem, 2 letalski in kopensko oporišče na Okinavi, 3 letalska in 2 pomorski oporišči na Filipinih, nato oporišča v Južni Koreji, na Formozi....

Vse to je — gledano z očmi stratega — danes že zastarelo in čez kako leto bo imelo le neznatno «obrambno vrednost». Ustrezne zaključke so izpeljali že številni strategi, pa tudi vidni politični funkcionarji ZDA. V teku letošnjega leta je ameriški obrambni minister večkrat omenil, da bo kmalu prišel čas, ko bodo ZDA «zahtevale od svojih zaveznikov, da si sami zagotovijo lastno obrambo». Podobne besede se morejo slišati tudi sedaj že v začetku predsedniške volilne kampanje v ZDA.

V ozadju teh koncepcij, ki se vedno bolj in bolj uveljavljajo, je zahteva, da mora ameriška strategija temeljiti na dalekovodenih izstrelkih in da naj se to orožje «umakne v trdnjavo Ameriko», oziroma na palube pomorskih enot ZDA.

Ta strateška preosnova pa je možna le tedaj, če se znatno pospeši in razširi načrt izdelovanje raketnega orožja, ki bi ga bilo moči izstreljevati s premičnih ramp. Toda vprav tu se za ameriške «novatorje» začenjajo težave.

Nova koncepcija ima številne in tudi močno vplivne nasprotnike. Tu je predvsem poveljniški vrh kopenske vojske, ki v takšnem razvoju vidi dokončno utrditev supremacije letalstva in mornarice kot odločilnih rodov vojske. Ob teh generalih so nadalje še številne vplivne skupine voditeljev letalske industrije. Znano je namreč, da je zaslužek pri izdelovanju letal znatno večji kot pri izdelovanju raket in da ta zaslužek odpade na mnogo večje število kooperantov. Tu so končno še «vojaški politiki», kot je na primer vrhovno poveljstvo Atlantske zveze, ki je zaradi svoje vloge vnet pristaš ameriške prisotnosti v čim večjem številu oporišč na tujih ozemljih.

V krogih Pentagona, ki stoje na čelu te «novatorske kampanje», pa vendarle vlada prepričanje, da po zadnjih dogodkih, ki smo jih že omenili, vendarle kaže da bodo njih teze prišle do veljave. Tega leta se poleg tega vrši tudi «zamenjava generacij» na samem političnem vrhu ZDA. Mišljene so tu predsedniške volitve. Poleg tega je enega od najodločnejših in najbolj vplivnih nasprotnikov nove koncepcije — vrhovnega poveljnika NATO, generala Norstada — nedavno zadala srčna kap. Sedaj le formalno vrši svojo dolžnost in po vsej verjetnosti bo do konca leta moral v pokoj.

Toda ta problem ni niti od daleč samo problem — ljudi. Za izvedbo te «novosti» je treba imeti tudi ustrezno strateško orožje. Trenutno ZDA razpolagajo s 500 medcelinskimi bombniki vrste «B-52», ki pripadajo poveljstvu strateškega letalstva in so nameščeni na oporiščih v samih ZDA. Njihov poveljnik general Power pa je javno izjavil, da so ti bombniki «grupirani na petdesetih terenih, ki so povsem znani Sovjetom in katere more 300 medcelinskih raket uničiti že v pol ure.»

Od raket so tu težki «Atlasi», ki morejo biti izstreljeni samo s trdnih ramp. Nadalje so tri pomorske raketne enote in «jedrski ščit Evrope»: 1000 bombnikov vrste «B-47», ki so stacionirani pretežno v Veliki Britaniji, ter, končno, taktično orožje, koncentrirano v Zahodni Nemčiji — od topa 280 mm, metalca 203 mm do malih raket, z dometom od 15 do 1500 km («Davy Crockett», «Honest John», «Corporal», «Matador» in «Mace»).

To prav gotovo ni v nobenem primeru dovolj za preusmeritev strategije. Raketa «Polaris», ki je raketa s srednjim dometom in se da izstreliti s premične rampe, raketa «Minuteman», ki je daljšega dometa in prav tako uporabna na premični rampi, ter rakete proti raketam praktično pripadajo šele bodočnosti. Čeprav je res, da bodo nekatera od teh orožij kmalu «stavljena v službo» (za leto 1961 je predvidena uvedba raket vrste «Polaris» s premičnih ramp na kopnem in na štirih jedrskih podmornicah) se v splošnem priznava, da ta orožja še niso dovolj izpopolnjena.

Potemtakem bo o spremembi strateške koncepcije in točneje o naglici te spremembe odločala predvsem naglica proizvodnje in izpopolnjevanja novih orožij. Nikakega dvoma ni, da bo storjeno vse, da bi se ta namen čimprej dosegel. O tem vsaj posredno toda zato dovolj zgovorno priča dejstvo, da je nagli skok delnic industrijskega orožja na zahodnih borzah po zlomu pariške konference zajel skoraj izključno vrednostne papirje — elektronske in raketne industrije.

R. L.

IGRA MORJA (M. Magajna)

Zakaj so Japonci upravičeno užaljeni...

Češnjev cvet, rikše in gejše niso več posebnosti Japonske

Kako porazno sliko je dala svojevrstna akcija - Za Avstralijo je Japonska še vedno gospodar Koreje, Južnega Sahalina in Formoze

TOKIO, poleti. — Ko je bila pred kratkim Japonska predmet svetovnega zanimanja, me je poklicna pot pripeljala sem. Toda ne mislim vam govoriti o onih burnih dneh, ki so že daleč za nami, pač pa bi vam rad prikazal drugačno sliko za Evropo in ne le za Evropo dalje nežele.

Cim stopite z ladje in naletite na prvega Japonca, s katerim se morete prijateljsko pogovoriti, vas bo vprašal: «Kako vam ugaja Japonska?»

Nujno je, da odgovorite, da vam njih dežela ugaja, pa čeprav je še niste spoznali. To terja že sama vljudnost do gostiteljev. Gotovo pa je, da boste čez kak dan s prepričanjem rekli, da je Japonska lepa. Toda Japonec z vašimi pavšalnimi pohvalami ne bo kdove kako zadovoljen, ker mu berete iz oči, in tedaj se bo tujec začel izražati v superlativih. To je spet nova napaka, kajti vsako besedičenje o razcvetelih češnjah, lampionih in gejšah ter o večno zasneženem vrhu vulkana Fudžija bo Japonca bolj užalostilo kot razveselilo.

Japonec, pa naj bo star ali mlad, vse to — češnje in gejše — spoštuje, toda to, kar ga navdaja s ponosom, to, o čemer želi, da bi tujec na Japonskem občudoval, je vse kaj drugega. To je moderna visokoindustrializirana Japonska, dočim so češnje in gejše in še marsikaj le ostanek preteklosti, tradicija, romantika. Že polno stoletje je tega, kar moderne silnice potiskajo tradicijo v stran, tako da je od starega, od romantike, ostal le medel spomin. In vendar v svetu še danes prikazujejo Japonsko le skozi slike in pojme onega starega, preživelega, skoraj povsem odmrlega, skozi slike Japonske, ki je dejansko ni več.

Japoncem to seveda ni prav. To, pravijo, je potvarjanje dejanskega stanja ali vsaj nepopolna slika sedanje Japonske, kot bi bila Japonska nekje daleč, daleč, celo izven naše oble, kamor kljub modernim prometnim sredstvom ne moreš. In vendar, pravijo Japonci, smo v sedanji moderni dobi, vsakomur in vsem dostopni in vsakdo lahko vidi, kaj je pri nas že in kaj se še dogaja.

In ker jim to ni prav in da bi pokazali in dokazali, kako svet njih deželo površno pozna, so zbrali 925 učbenikov za nižje in srednje šole iz 35 dežel in to učbenikov iz najnovejše dobe, učbenikov, ki so bili natiskani v letih od 1955 do 1959. Nato so v teh učbenikih izbrskali snov, v kateri se učencem teh dežel prikazuje Japonska.

Rezultat te svojevrstne akcije je zares nenavaden. Skoraj v vseh teh učbenikih je Japonska prikazana, najmileje povedano, v sumljivih konturah. In to velja za to, kako da Japonci živijo, kako se oblačijo, kako jedo in se obnašajo, ter tudi še marsikaj. Prav tako ni v večini teh učbenikov pravilna niti zemljepisna in zgodovinska slika Japonske. Predvsem so ti počatki po veliki večini zastareli ali bolje povedano staromodni. Včasih pa se značilnosti nekaterih drugih azijskih narodov, kot na primer Korejcev in Kitajcev, pripisujejo Japoncem, in to tudi take stvari, tako zastarele «karakteristike», ki so tudi v teh deželah, v Koreji, na Kitajskem in drugod, že «nahronizem».

Posebno značilno je glede tega to, kar se nanaša na karakteristike japonskega oblačenja. Povsod, v vseh učbenikih, se Japonci prikazujejo v tradicionalnih kimono oblekah. Značilno je, da so v ilustracijah prikazane n. pr. kimono obleke, ki so daleč od japonskih karakterističnih oblek, kakršne so nosili Japonci nekoč, kajti danes se Japonec oblači po evropsko. Kimono si nadene le ob izrednih priložnostih, ali pa včasih doma, ko mu ni treba na ulico.

Rikša je prav tako element, ki v tujini figurira kot značilno japonsko prometno sredstvo. Toda rikšo danes na Japonskem zaman iščete, ker jo je nadomestil avtomobil, motorno kolo ali kolo. Le kaka stara gejša sede na rikšo, ki si jo je nalašč ohranila.

V nekih učbenikih se govori kako se Japonci bojijo temo in zato spijo v svetlobi papirnatih senčnikov, v katerih gori sveča. To praznoverje pa na Japonskem, ne le danes, ni bilo nikoli znano. Razsvetljava je danes na Japonskem električna in to malone v slednjem kotičku dežele.

V nekem francoskem učbeniku je pri opisovanju sodobne Japonske prikazan tudi «sodobni Japonec». Slika pa dejansko prikazuje tipičnega japonskega samuraja iz XIX. stoletja. Japonci k temu pripominjajo takole. «Če bi se tak človek danes pojavil na ulici kateregakoli japonskega mesta, bi ga takoj prijeli in spravili v norišnico.»

Takih in podobnih japonskih pripomb bi lahko še veliko navedli in zato se Japonci upravičeno jezijo, ko v ilustracijah šolskih učbenikov na primer prikazujejo sedanjo Japonsko s slikami Japonske izpred 40 do 50 let. Najbolj grob primer tega «nepoznavanja» v svetu je primer v avstralskem učbeniku zemljepisja iz leta 1957. V tem učbeniku je zemljevid, ki prikazuje japonsko cesarstvo, ki obsega še vso Korejo, Formozo in Južni Sahalin.

Japonci se torej upravičeno jezijo nad temi netočnostmi, toda delno so temu tudi sami krivi. Njihova dežela zares ni več stara Japonska gejš in češnjevega cveta, pač pa dežela mogočne in moderne industrije, močnega prometa in izredne dejavnosti. Toda ali ne beremo in vidimo v vseh prospektih, na vseh plakatih, ki vabijo tujce na Japonsko, vprav ono osladno, staro tradicionalno Japonsko z gejšami, pagodami in ostalimi rekviziti romantike in eksotike?

Japonec vam bo na to odgovoril, da je to tako zato, ker si tujec to želi, kajti tujec ne išče na Japonskem tega, kar je novo, pač pa išče preostanek romantike, in Japonci mu zato nudijo Japonsko izpred enega stoletja.

To pa, seveda, ne opravičuje onih pedagogov in odgovornih krogov v svetu, ki svojim mladim generacijam posredujejo napačno sliko sicer moderne Japonske. Zaradi tega so Japonci nad to «površnostjo» upravičeno užaljeni.

B. D.

KMETIJSTVO na našem krasu

Zakaj bi ne sledili zgledu Doberdobčanov

Seveda bi se morale za to pozanimati tudi ustrezne tržaške oblasti - Ustvarili bi si trdnejše temelje za v bodoče

Čitali smo, da so pri goriškem kmetijskem nadzorništvu razdelili ondotnim kmetom nagrade in odlikovanja za razna kmetijska zboljšanja. Zanimivo pa je, da so se pri tem odlikovali Kraševci in je prvo nagrado (100.000 lir) odnesel Doberdobčan Gergolet. Področje, s katerega so se kmetje udeležili natečaja, obsega okrog 5000 ha, od katerih je malone ena polovica senožeti in pašnikov, kar pomeni, da je to področje po svoji naravi razmeroma najbolj pripravno za živinorejo. Kmetje so, kot beremo, v letih 1958-1959 zboljšali okrog 50 ha travne površine: očistili kamenja (49 ha), iztrebili grmičje (43 ha), surovo sezidali nad 6500 m zida, odstranili skale (na (38 ha), zravnali zemljo itd. V to je 38 kmetov vložilo 3364 delovnih dni ali na vsakega skoro 90 dni.

To dejstvo ni le zanimivo, ampak je tudi razveseljivo, in to iz več razlogov. Doberdobska planota, ta skrajni del Krasa, ima za kmetijstvo pretežno slabše pogoje od ostalega recimo tržaškega Krasa. Orne in gozdne površine je razmeroma zelo malo (vsakega okrog eno sedmino površine), zemlja je slaba (plitva, lahka). Kmetovanje je povezano z večjim trudom in žrtvami ter ne nudi toliko možnosti za razne kmetijske stroke kot na Tržaškem. In vendar so kar se tiče smotrnosti v kmetovanju, pridnosti in vztrajnosti pred tržaškimi kmeti. Doberdobci, Vrhovci, Dolani in Jamelječani so, kot se vidi, moralno povezani s svojo rodno zemljo, vanjo polagajo svoje upe in jo razumsko vedno bolj prilagajajo novim gospodarskim pogojem. To pomeni stopnjevanje njene vrednosti. Za to se ne strašijo žrtev. Pravilno računajo, da so pri njih razmeroma še najboljši pogoji za živinorejo. Skrbijo za pasmo, hleve, gnojiščne jame. A te izboljševalne ukrepe podpirajo z osnovnim ukrepom: s temeljitim izboljšanjem travnih površin za večjo in boljšo količino krme.

Trdimo, da so s tem začeli pravilno odvijati gospodarski kolobič. Ne gre samo za bolj izdatno, na redilnih snoveh bolj bogato pičo, gre hkrati tudi za prvo in glavno pripomoč vsem kmetijskim strokam, ki pridejo tam v poštev; gre namreč za preskrbo z naravnim gnojilom — s hlevskim gnojem. V tem je velik pomen in s tem moramo vedno in povsod računati, če nam je za resničen napredek v svojem kmetovanju. Goriškim Kraševcem moramo za njihova pravilna gospodarska prizadevanja izraziti priznanje.

Tudi na Tržaškem Krasu imamo travnike in pašnike, tudi tukaj se bavimo z živinorejo kot osnovno kmetijsko stroko. A koliko nagrad in odlikovanj smo dobili za zboljšanje tega zemljišča, se pravi: koliko tega zemljišča smo izboljšali? O tem se je «Primorski dnevnik» že precej razpisal. Prav spričo pomembnosti tega vprašanja stalno opozarjamo tržaške kmete na ukrep, ki so se ga goriški Kraševci lotili s tako vnemo. Marsikje je za napredno kmetovanje potreben korak naprej, a za trdno gospodarjenje je nujno potrebno izboljšanje travnih površin, in to toliko bolj, ker ne razpolagamo s toliko njivsko površino, da bi mogli na njej gojiti dovolj detelj s travnimi mešanicami in okopavine za krmo. Z naših travnih parcel ne pričakujemo takšne krme, ki bi nam mogla nuditi pogoje za dosego zadovoljivih uspehov v živinoreji; ta pridelek je kljub svoji morebitno zadovoljivi količini vedno siromašen, ker ne vsebuje tega, kar je živini za njeno rast in produktivnost (meso, mleko, delo) nujno potrebno. Če pa žival v svojem razvoju zastane, se to kasneje, ko doraste, ne da popraviti. Kakšno vlogo igra vprašanje krme tudi za vse kmetijske stroke, ni potrebno posebej naglašati, ker vsak gospodar sam dobro ve, da je živina nekakšna tvornica naravnih hranin (gnoja), nujno potrebnih vsem rastlinam.

Mislimo torej, da ne smemo pustiti tega vprašanja v nemar. Nobena kmetijska stroka ne zasluži toliko zanimanja kot vprašanje izboljšanja senožeti in vsaj tistih pašniških površin, ki so za pašo nekaj več vredne (ostalo je za pogozditi).

Smo mnenja, da tržaško kmetijsko nadzorništvo polaga temu vprašanju premalo pažnje in ne daje kmetom potrebne pobude. Sodimo, da je goriško kmetijsko nadzorništvo v tem pogledu veliko bolj aktivno. Tudi se kmetje pritožujejo, da je pri odmeri prispevkov za ta ali ona zboljšanja preveč ozkosrčna, po naše skopa. Ne vemo, če in v koliko to drži; pač pa menimo, da se bo to nadzorništvo strinjalo z nami, če trdimo, da se je treba resno zavzeti, da rešimo travni svet propasti in ga spremenimo v čim bolj donosno zemljišče.

Kmetom pa svetujemo, da se v tem odločijo tako, kot so storili njihovi stanovski tovariši z Doberdobske planote. Izgovori, da ni za to delavcev, da je to delo težko in povezano z izdatki, da se zelo počasi izplača in podobno, držijo le deloma in ne v vsakem primeru. Vsak gospodar si zna napraviti približen račun, koliko delovnih dni bi bilo potrebnih za to in ono izboljševalno delo na določeni parceli, koliko bi ga to stalo, oziroma če se to izplača. Za izboljšanja obstaja, kot je znano, državni prispevek (okrog eno tretjino). Tudi ne smemo mimo dejstva, da gre pri tem za dvig vrednosti svoje lastne zemlje za daljšo dobo.

J. F.

film

Bulajič na Kubo

Jugoslovanski filmski režiser Bulajič ki se je uveljavil s filmom «Vlak brez voznega reda», je te dni v Pulju na festivalu jugoslovanskega filma. Kot kaže, bo kmalu plul čez Atlantski ocean. Povabljen je bil namreč na Kubo, kjer so mu ponudili režijo enega filma. Na razpolago so mu dali tri filme, ali bolje teme, in sicer eno, ki obravnava agrarno reformo na Kubi, drugo, ki obravnava boj kubanskega ljudstva za svobodo, in tretjo, ki obravnava dogodek iz sodobnega življenja. Bujalič je izjavil, da bo v Havano odpotoval proti jeseni.

Dolgo je čakala

Ruska emigrantka, bivša baronica Budberg, ki že veliko let živi v Londonu, je dolgo čakala, da je prišla k filmu. Res je sicer, da k filmu ni rinila, toda znani filmski režiser, producent, scenarist in celo igralec Peter Ustinov ji je kljub njenim 68 letom sedaj ponudil vlogo v filmu «Romanovi in Julija», ki ga namerava v kratkem snemati. Stara baronica, seveda, ne bo igrala vlogo Julije, pač pa vlogo kuharice in sovjetske vohunke. Hkrati pa bo tudi svetnik, saj sam naslov pravi, da gre za film, katerega tema bo cesarska družina stare Rusije. Kot je znano, je bila gospa Budberg nekaj let tajnica ruskega pisatelja Maksima Gorkega.

Tudi «Amerika ponoči»

Po zares uspelem filmu «Evropa ponoči», kateremu je nato sledil manj uspeli «Svet ponoči», bomo verjetno imeli priložnost videti tudi film «Amerika ponoči». Giuseppe Scotese, ki je pripravil film «Evropa ponoči», je odšel v ZDA na daljše potovanje in od tod bo odpotoval tudi v Južno Ameriko, da bi si ogledal kraje in predvsem lokale, kjer bi «ujel» kaj primernega, ki bi bilo v skladu z motivom «Amerika ponoči». Skoraj gotovo je, da bo film prikazal življenje v nočnih lokalih San Francisca, lokale s «strip-teasom» v Greenwich Villagu v New Yorku, nočne lokale v Panami, jazzovske ansamble v New Orleansu itd. itd.

Žirija beneškega festivala

Vodstvo beneškega filmskega festivala sporoča, da je posebni komisar beneške filmske prireditve senator prof. Giovanni Ponti imenoval žirijo za prihodnji XXI. festival. Žirija bo sestavljena takole: Marcel Achard (Francija), Robert Aldrich (ZDA), Sergej Bondarčuk (ZSSR), Peter Maker (Velika Britanija), Luis Garcia Berlanga (Spanija), Louis Chauvet (Francija), Antonino Pagliaro (Italija), Jaime Potenze (Argentina), Mario Praz (Italija), Samuel Steinman (ZDA), Jerzy Toeplitz (Poljska) in Arturo Tofanelli (Italija).

Roger Vadim in Tina Onasis

Bivši mož Brigitte Bardot, Roger Vadim, je spet predmet govoric. Potem ko se je raznesla vest, da se namerava ločiti od svoje sedanje druge žene Annette Stroyberg in da s namerava v tretje oženiti z Elso Martinelli, se je v Saint Tropezu dal v zobe s tem, da ga pogosto videvajo z bivšo ženo grškega finančnega mogotca Onassisa, Tino Onassis. Pred tremi tedni je Vadim najavil svojo ločitev od sedanje žene. Kljub temu je ta bila v Saint Tropezu, kjer je z možem preživela deset dni počitnic. Nato je odpotovala nekam v gorske kraje nad Nizzo, sicer pa so Vadima videli stalno v družbi Tine Onassis in ko je slednja v ponedeljek odpotovala v bližnjo Villefranche na jahti svojega svaka, je Vadim odpotoval z njo.

Ruski umetniki v ZDA

Glavna igralca sovjetskega filma «Idiot» Jula Borisova in Jurij Jakovljev ter režiser filma Ivan Purijev so na daljšem potovanju po ZDA. Sovjetski umetniki so prispeli najprej v New York na ameriško premiero sovjetskega filma. Od tod jih pot vodi v Washington in nato v Hollywood, kjer bodo obiskali tudi ameriško filmsko družbo «20th Century Fox», ki v smislu pogodbe s sovjetsko družbo razpečava film v ZDA.

Nemški prirodoslovec Welwitsch je pravzaprav koroški Velbič

Prepotoval je skoraj vso Afriko in se uveljavil v vsem svetu

Friderik Velbič (napačno ga pišejo po nemški grafiji Welwitsch) je bil sin slovenskega koroškega kmeta. Rodil se je l. 1807 pri Gospe Sveti na Gosposvetskem polju v bližini Celovca. Že kot otrok, v zgodnji mladosti, je ljubil naravo, se ji ves predal, tekal po gozdovih in travnikih lepe Koroške. Po dokončani gimnaziji je po očetovem nasvetu šel na Dunaj, kjer se je proti svoji volji vpisal na pravno fakulteto. Ker pa mu prava ni bilo po godu, je presedlal na medicino. Najbolj pa je ljubil prirodopisne vede. Ker je bil siromašnih staršev, ki so s težavo študirali sina na Dunaju, se je moral sam vzdrževati s tem, da je za razne dunajske časopise pisal gledališke kritike. Prvi njegov vzpon je kot študent dosegel l. 1834, ko je napisal razpravo: «O tajnocvetkah Dolinje Avstrije», ki mu je prinesla nagrado dunajske mestne občine. Na Dunaju je ostal do leta 1836, ko je dovršil visoko šolo.

Leta 1839 je sprejel ponudbo Wuertenberškega turističnega društva za proučevanje flore na Kapverdskih in Azorskih otokih, a po tem študiju se ni več vrnil na Dunaj, pač pa je krenil v London že kot poznan rastlinoslovec. Ker pa je hotel imeti stalno namestitev, se je podal na Portugalsko, kjer so ga namestili za ravnatelja v botaničnem vrtu v Lizboni. Kot tak je šel leta 1853 v Afriko, v Portugalsko kolonijo Angolo, da bi proučil tamkajšnjo fauno, posebno pa še floro. Tu se je ustavil 7 let in se je v glavnem mestu Loande v samoti poglabljal v skrivnosti tamkajšnjega rastlinskega sveta. Celo slavnega angleškega raziskovalca Livingstona je našel tu v osrčju Afrike, ki ga je navduševal na floro Afrike in ga pripravil do tega, da je Velbič nadaljeval z ekspedicijo pot do Mozambiquea ter po poti pridno nabiral in študiral razne neznane rastline takrat tako oddaljene Afrike.

Na tej afriški poti je Velebič tudi pisal strokovne in znanstvene članke in tu je omembe vreden geografsko - botanični spis: «Pot v Pungo Ndango», v katerem pravi, da je ta del Angole pravi botanični vrt Afrike, po raznovrstnosti rastlinskega sveta. Prepotoval je Angolo vse v prek, a najdelj se je ustavil pri Rtu negro na visoki ravni Huella, kjer je našel tudi rastlino, ki mu je prinesla svetovno slavo. Tej rastlini pravijo domačini Ntumba, on pa jo je krstil Tumboa Bainessi, angleški botanik Hooker pa ji je dal pozneje po njemu ime Welwitschia mirabilis (čudovita).

Steblo te rastline, ki je enodomna, včasih celo dvodomna, je gomoljasto, večji del ga tiči v zemlji. Iz nje ga gleda le dober centimeter, na katerem so obešeni dva do tri listi, ki dosežejo tudi stoletno starost. Velbič jo je prvi našel in opisal. Pozneje so jo proučevali tudi drugi botaniki. Welwitschia je prilagojena na izredno suho podnebje puščave Kalahari, kjer je njen center življenja in razmnoževanja.

Leta 1860 se je Velbič vrnil iz Afrike v Lizbono z bogatimi rastlinskimi zbirkami trdno prepričan, da mu bo mogoče ves prinešeni materjal urediti. Zaradi raznih nesoglasij, ki so nastala na Portugalskem, pa se je Velbič odpravil v London, kjer je razdelil vse zbirke raznim muzejem. Tako je vsak muzej dobil nekaj; tako muzej v Londonu, nadalje v Berlinu, Parizu, Dunaju, Kopenhagenu, Lizboni in drugod. Celo na muzej svoje domovine ni pozabil in je še danes v Celovcu v muzeju njegova zapuščina. Njegove privatne zbirke, ki jih je imel doma, so pa ponesrečnem naključju zgorele, ko je nastal požar v njegovem stanovanju.

Velbič je bil mehka slovenska duša. Skromen in tih ni našel razumevanja v tujini. Leta 1872 je živično obolel in umrl zapuščen in ubog v Londonu, daleč od svoje slovenske zemlje. Malo vedo ljudje, da je bil Velbič Slovenec, vsi mislijo, da je bil Nemec, čeprav je bil rojen v osrčju slovenske zemlje. Šele v novejšem času, ko so učenjaki pričeli s študijem puščarska flore Južne Afrike, posebno se puščave Kalahari, se je znanstveni svet spomnil našega velikega rastlinoslovca Velbiča in njegovih rastlinskih zapuščin, ki so po raznih muzejih, posebno pa proučujejo življenje čudovite «Welwitschie mirabilis.»

MIP.

Radio in televizija

Sobota, 30. julija 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Drobiž od vsepovsod; 12.10: Za vsakogar nekaj; 12.45: V svetu kulture; 12.55: Orkester Viktor Young; 13.30: Plošče prvič v oddaji; 14.45: Sestanek s Kunzem; 15.: Koncert operne glasbe, 16.00: Znamenita dela starega veka; 16.15: Kavarniški koncert; 17.: Vaški kvintet; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Žena in dom; 18.10: Glasbeni kaleidoskop; 19.: Jevnikar: «Ksaver Meško»; 19.20: Znani solisti in instrumentalne zasedbe; 20.: Sport; 20.40: Zbor Slovenske filharmonije; 21.: Potovanje na Mars - radijska zgodba, VI. slika; 21.45: Havajski motivi; 22.: Brahms: Simfonija št. 3; 22.35: Večerne melodije; 23.00: Saksofonist Parker; 23.30: Do polnoči v ritmu in melodiji.

Trst

12.10: Tretja stran; 14.15: Simfonični koncert p. v. Sergija Celebidacheja; 15.15: Franco Russo pri klavirju; 15.55: Zborovsko petje s plošč.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah; 12.40: Lahka glasba; 13.40: Kmetijski nasveti; 13.45: Domači odmevi; 14.30: «Primorski tednik»; 14.45: Orkester Mantovani; 15.30: Pisan spored ritmov ni popevk; 16.00: Dunajske melodije; 16.30: «Dogodki in njih odmevi»; 14.30: «Primorski tednik»; 14.45: Orkester Mantovani; 15.30: Pisan spored ritmov in popevk; 16.00: Dunajske melodije; 16.30: «Dogodki in njih odmevi»; 16.45: Odlomki iz opere «Prodana nevesta»; 17.25: Lahka glasba; 17.30: Parada orkestrov; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Marjana Držaj; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30: Napoved vremena za ribiče; 11.00: Oddaja za šolarčke na počitnicah; 11.40: Simfonična glasba; 12.10: Pojo Boni, Cucchiara, Negroni; 13.30: «Antičiscobolo»; 15.55: Napoved vremena za ribiče; 16.00: Oddaja za bolnike; 16.45: Italijanska folklorna glasba; 17.40: Orkester «Esperia»; 17.55: Knjiga tedna; 18.10: Zborovsko petje; 18.25: Izžrebanje loterije; 18.30: Tedenska literarna oddaja; 20.: Vesele pesmi; 21.00: Poje Sergio Bruni; 21.30: Radijska drama G. F. Luzija «Intercessione per Ismaya»; 23.20: Orkester p. v. Armanda Trovajolija.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Zabavna revija «Il centone»; 11.: Glasba za vas, ki delate; 13.45: «Severnica» — moda; 14.00: Ciganska in cowboyska glasba; 15.00: Parada orkestrov; 15.40: Po en solist na dan: Benny Goodman; 16.00: Živi vir; 16.20: Pojo Abbate, Ferrara, Negroni; 17.00: Namišljena potovanja: Anglija; 17.30: V dveh se laže zmaga; 18.35: Plešite z nami; 20.30: Verdijeva opera «Otello».

III. program

17.00: Bachove orkestralne skladbe; 18.00: Italijanska šola od zedinjenja do danes; 18.30: Violinske skladbe: G. Legrenzi, M. Cazzati, A. Corelli, Jean Marie Roland; 20.00: Vsakovečerni koncert: Haydn, Dvorak, Skrjabin; 21.30: Simfonični koncert, na programu C. Prosperi, L. Nono, L. Dallapiccola, M. Zafred; 23.05: Glasbeni pregled.

Slovenija

8.05: Ritmi Latinske Amerike; 8.20: Pionirski tednik; 8.40: Skladbe za kitaro; 8.55: Pesmi, ki so jih peli naši partizani; 9.15: S sprejemnikom na dopust; 10.10: Od tu in tam; 11.30: Družina in dom; 11.40: Sovjetska zabavna glasba; 12.00: Češe narodne pesmi; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Opoldanski spored; 13.30: Slovenske narodne; 13.50: Od arije do arije; 14.30: Prireditve dneva; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40: W. A. Mozart: Koncert za violino in orkester; 16.20: Kopalcem v zabavo; 17.10: Parada plošč; 18.: Mariborski komorni zbor; 18.20: Pozdrav z gora; 18.45: Okno v svet; 20.00: Pokaži kaj znaš; 21.20: Za prijeten konec tedna; 22.15: Oddaja za naše izseljence.

Ital. televizija

13.30: TV šola: Zemljepis in državljanska vzgoja, Risanje; 17.00: TV za mladino: «Sejem čarovnika Zurlija»; 18.30: TV dnevnik in izžrebanje loterije; 18.50: Človek in knjiga; 19.10: Oddaja z mednarodnega srečanja humoristov v Bordigheri; 19.30: Glasbeni program; 19.55: Teden v svetu; 20.08: Sedem dni v parlamentu; 20.35: TV-dnevnik; 21.05: «Vesele počitnice»; 22.05: Alfred Hitchcock: «Zmagoviti listek»; 22.30: Dežela povodnih konj; 23.00: Podelitev filmskih nagrad v Taormini.

Jug. televizija

Morebitna oddaja italijanske ga TV programa.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Glede poslovnega življenja kaže dobro. Zato prevzemite iniciativo. Prav tako se ne boste mogli pritoževati nad uspehi v ljubezni.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Nekdo se vam bo upiral. Če se čutite dovolj močne, se mu postavite po robu. Ne boste tvegali veliko. Občutno nerazumevanje v družini.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Negotovi boste vase in v delo, ki ga boste začeli. To se bo odražalo tudi v uspehih, ki ne bodo taki, kot bi sicer lahko bili.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Nikakega razmerja z ljudmi, ki ne poznajo poslovnega poštenja. Morebitno tveganje bi vas veliko stalo. Drugič bodite bolj previdni.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Možen spor s sodelovalci, ki ne bodo soglašali z vašim mnenjem in vašimi načrti. Seznanili se boste s prijetno in vplivno osebo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Z delom ne bo šlo tako, kot si želite. Precej nasprotnikov boste imeli, ki se bodo skušali na vaš račun uveljaviti.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Dopoldne boste zaskrbljeni zaradi nekega nerešenega problema. Drugič skušajte vsako stvar sproti rešiti. Lahek glavobol.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Dan poln novosti in zanimivosti. Ne bo pa vse vam pogodu, kar pa vas ne sme motiti. Dobra volja in razpoloženje doma.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Nič posebnega, dan kot eden najnavadnejših, toda zvečer boste mogli reči, da je bil pozitiven. Pazite nekoliko več na zdravje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Spoznali se boste z osebo, ki bo napravila na vas neprijeten vtis. Naj vas to ne moti, ker se za trdo skorjo krije mehka duša.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Ne preveč prijetno vzdušje, v katerem se boste težko znašli. To velja tako za poslovne zadeve kot za čustvene odnose.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) S poslovnimi zadevami kar dobro. Vendar si ne delajte utvar, da ne bi bili pozneje razočarani.

Goriško-beneški dnevnik

Razburljiva seja goriškega občinskega sveta

Uprizorili so fašistično gonjo okoli D'Annunziovega spomenika

Battello: «Zaradi zgodovinskih in političnih razlogov je pobuda nekoristna» - Pedroni: «Če fašisti predstavljajo Italijane, tedaj smo nanje ponosni» - Župan: «Za nas je Reka italijanska!»

Kot da bi zgodovina že sama ne prikazala v dovolj svetli luči osebnosti «jadranskega pirata», kakor se je D'Annunzio sam imenoval v svojih delih, in kot da bi njegove «avanture» in njegovih tako imenovanih legionarjev iz Ronka, bivši ministrski predsednik Francesco Saverio Nitti v svoji knjigi «Rivelazione» ne popisal dovolj objektivno in enkrat za vselej postavil na tisto zgodovinsko mesto tega pustolovca, ki mu to mesto pripada, se je začela pred časom v Ronkah — in se je včeraj prenesla tudi v goriški občinski svet — vsekakor dobro izrežirana gonja, ki po zunanjem videzu teži za postavitvijo spomenika navdihovalcev osvajalnega pohoda na Reko, v resnici pa hoče podpihovati sovraštvo do sosedne države in dajati za notranje potrebe potuho fašizmu in skrajno konservativnim silam, ki so pod Tambronijevo vlado na enkrat dobila krila. Kakor smo že rekli, se je včeraj zvečer ta kampanja prenesla tudi v goriški občinski svet, kjer je bilo izrečenega mnogo tehtnega in objektivnega s strani levičarskih svetovalcev, medtem ko smo bili na desnici priče koleričnemu izbruhu pristnega fašizma monarhista odvetnika Pedronija. Pa tudi goriški župan ni bil povsem nepristranski in si je dovolil več stvari, ki po našem mnenju niso v skladu z uradnimi izjavami o zboljševanju odnosov ob naši meji.

Toda pojdimo po vrsti in opišimo, kako je obravnava potekala in kaj so na seji sklenili.

Najprej je župan sporočil, da se monarhist odv. Pedroni ni zadovoljil z odgovorom glede zahteve po postavitvi spomenika D'Annunziu v Gorici in je zahteval javen odgovor. Svetovalec KPI Battello je predložil svojo resolucijo in jo tudi utemeljil. Naglasil je, da je prišla pobuda za postavitev spomenika D'Annunziu nekako kasno, to je 40 let po pohodu na Reko. To je zelo značilno. Zavrnil je takšno pobudo, ker so zgodovinski in politični razlogi dovolj prepričljivi, da postane vsakemu jasno, kako je nekoristna. Čeprav bi spomenik, če bi ga postavili, ne pustil nobenega sledu, saj bi se čez dva meseca o njem ne govorilo več, je njegovo gradnjo treba vsekakor odsvetovati tudi zaradi tega, ker bi ne prispevala k sožitju med tukajšnjim prebivalstvom in mirnemu sožitju s sosedno državo.

Nadalje je govornik poudaril, da se pritiska na ronško občinsko upravo, da se razveljavijo njeni sklepi, se jo jemlje pod nadzorstvo in se ji dela težko življenje samo zaradi tega, ker so se njeni svetovalci izrekli za levico.

Za njim je na grob način spregovoril monarhist odv. Pedroni, ki je v svojem govoru nanizal celo vrsto stavkov naslednje vsebine: «Če fašisti predstavljajo italijane, tedaj smo ponosni nanje», ali «Imbastardati (izrodci!) iz Ronk hočejo izmaličiti ime Ronk». Žalil je sosedno državo in njihove najvišje voditelje ter se pri tem vedel na način, ki je bil domala podoben obsedencev. Njegov govor je temeljil na kričanju, toda bil bi skoraj glas vpijočega v puščavi, če ne bi tudi župan, ki ga je sicer obsodil in opomnil, naj bo v izražanju spodobnejši, predstavil svojega stališča, na žalost zelo podobnega monarhističnemu svetovalcu. Povedal je, da ga niso vprašali po zemlji za postavitev spomenika, ki naj bo le na takšnem mestu na cesti iz Ronk proti državni meji, da bo viden v Jugoslaviji, zakaj za nas je Reka, čeprav smo tam v manjšini, še vedno italijanska, kakor tudi ostali kraji v Istri in Dalmaciji.

Dotaknil se je odnosov s sosedno državo in rekel, da zahtevajo od Italije vrnitev kulturnih vrednot, ki so sedaj po večini last zasebnikov in dodal, da so na partizanskih grobovih na pevmskem pokopališču jugoslovanski predstavniki lahko položili venec s slovensko zastavo, medtem ko italijanski predstavniki ne morejo položiti vencev niti na grobove italijanskih vojakov, ki so padli v Jugoslaviji. (Tu si dovolimo pripomniti, da ta trditev ne drži, ker je lanskega 1. novembra italijanski konzul v Kopru dr. Zecchini ponesel več vencev skupno s številno delegacijo predstavnikov italijanskih bojevniških organizacij in televizijskih snemalcev na grobnico v Kobaridu). Svoj govor je zaključil s tem, da bi Gorica odstopila zemljišče za postavitev spomenika, če bi bila vprašana, toda organizatorji so se zdaj obrnili na tržiško občino, ki je prošnji ustregla.

Na začetku seje je župan proglasil za neresno gonjo nekaterih svetovalcev v tržiški občinski upravi, ki se potegujejo za priključitev k tržaški pokrajini, ker naj bi v mejah goriške pokrajine ne imeli od tega nobene koristi. Očital jim je, da so se premalo zavzeli za to, da bi izkoristili ugodnosti, ki jih jih dajejo zakoni in da je bil kljub temu, da je prosta cona priznala samo Gorici zaradi njenih velikih žrtev v tej vojni, tudi Tržič v veliki meri deležen ugodnosti zakona o prosti coni.

—«»—

V Gradiški zaseda pokrajinski kongres FGCI

Včeraj in danes se v dvorani «Bergamas» v Gradiški sestaja peti pokrajinski kongres goriške mladinske komunistične federacije, ki poteka v znamenju sprejemanja nalog organizacije FGCI za demokratično in socialistično obnovo Italije ter okrepitev te organizacije kot neobhodno potebnem vzgojnem sredstvu mladine. Ob tej priliki bodo delegati danes zvečer izvolili pokrajinsko vodstvo in pa delegate za vsedržavni kongres.

—«»—

Bivši člani «Gorice» bodo pri otvoritvi Rusjanovega spomenika

Kakor se je poročalo, bodo 11. septembra v Novi Gorici odkrili 10,5 m visok spomenik pionirju jugoslovanskega letalstva Edvardu Rusjanu, našemu rojaku iz Gorice, ki je svojo letalsko kariero začel na sedanjem goriškem letališču.

Živeči voditelji in člani kolesarskega društva «Gorica», za katero je Rusjan tekmoval in bil tudi njegov prvak, so sklenili, da se bodo udeležili te svečanosti. Zato se vabijo vsi bivši člani in odborniki, naj sporočijo svoj naslov v kavarni Bratuš v Gorici, da se bodo z bivšim predsednikom pogovorili o udeležbi na otvoritvi tega spomenika.

RUDOLF DRUFOVKA

—«»—

5. avgusta bodo kolavdirali cestni most na Lisertu

V petek 5. avgusta bodo kolavdirali most čez kanal v Lisertu na avtomobilski cesti, ki je speljana v bližini Štivana. Postopek za kolavdacijo bodo pričeli ob 8. uri zjutraj in ga bodo opravili še pred poldnem. Skoraj gotovo bodo most kakor tudi nekaj stotin metrov nove ceste do železniškega viadukta pri Sabeljskem jezeru izročili prometu v nedeljo 7. avgusta. Za preizkušnjo nosilnosti bodo uporabili 78-tonski tank in 5 tovornih avtomobilov s prikolicami, od katerih bo vsak tehtal 180 stotov.

Opravili jo bodo na sledeči način: na sredino vsakega izmed petih lokov bodo postavili tank, ob njem pa tovornjake. S primernimi inštrumenti bodo izmerili, za koliko milimetrov se bo mostna konstrukcija znižala.

Z dograditvijo tega objekta so dokončali prvi del avtomobilske ceste Trst-Benetke. Drugi del te ceste proti Benetkam bodo pričeli graditi v kratkem kašnih 250 m dalje od novega mosta, pri železniškem viaduktu.

—«»—

Poberaju se zdravje vrača

Zdravstveno stanje Vincenza Poberaja iz Ul. Campi 43, ki se je v četrtek popoldne ponesrečil na križišču Ul. Scuola Agraria — Ul. Lunga in si pretresel možgane, kar je zdravnike pripravilo, do tega, da so si pridržali prognozo, se je tekom včerajšnjega dne precej zboljšalo. Zdravje se vrača tudi Gianfrancu Duci.

Nesreča se je pripetila, ker motociklist Poberaj ni dal prednosti, ko se je po Ul. Tusculana peljal proti Ul. Lunga. Zaletel se je v avtomobil, katerega je vozil podnarednik vojaškega letalstva 20-letni Angelo Pirisin, ki je v službi na goriškem letališču. Pri trčenju sta Poberaj ter sopotnik 17-letni Duca Gianfranco, iz Ul. Lunga št. 21 padla in se potolkla po raznih delih telesa; z avtom Zelenega križa so ju odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so Gianfrancu Duci obvezali globoko rano na levi strani čela in ga poslali domov; ozdravel bo v sedmih dneh. Poberaja pa so pridržali na zdravljenju zaradi pretresa možganov ter ran po telesu.

—«»—

DEZURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Urbanj - Albanese, Ul. Rossini št. 1, telefon 24-43.

Zaprte trgovine zaradi počitnic v popoldanskih urah

Objavljamo seznam trgovin, ki bodo zaradi počitnic v popoldanskih urah zaprle svoje lokale:

od 8. do 19. avgusta: Valburga Cocianni, Ul. Madonnina št. 4; Giovanni Gregorig, Ul. Cotonificio št. 30; Bruna Bresciani, Ul. IV. novembra 38; Klavčič — sinovi, Ul. IV. novembra 46; Luigi Vianni, Ul. Cotonificio št. 20; Scolastica Miculussi, Ul. Madonnina št. 2; Gisella Riz — De Zorz, Ul. Attimis št. 17; Lucio Bressan, Ul. S. Giusto št. 1; Sergio Scorianz, Ul. IV. novembra št. 26.

Od 2. do 12. in od 17. do 25. avgusta: Fausto Mungherli, Drevored XXIV. maja številka 16:

Od 8. do 26. avgusta: Maria Pecile in sinovi, Drevored XX. septembra 13-15; Bisich in Pettarin, Drevored XX. septembra št. 23; Lina Zitteri, trgovina s sadjem in zelenjavo, Ul. Pavia št. 74; Gulielmo Cecolet, drogerija, Ul. Pavia št. 76; Antonio Aguzzoni, Ul. Pavia št. 27; Francesco Scorianz, pekarna, Ul. Pavia št. 80; Giuseppe Glessi, Ul. Pavia št. 78;

Od 6. do 27. avgusta bo cel dan zaprto podjetje Saccomani Ennio Ul. Oberdan št. 6, ter od 8. do 15. avgusta družba utensilnih strojev na Travniku.

—«»—

Sindikalne vesti

Po vseh opekarnah v naši pokrajini je bila včeraj 24-urna stavka za obnovo kolektivne delovne pogodbe in povišek 25 lir na uro. Udeležba delavcev pri stavki je bila 90 do 100-odstotna.

Včeraj je potekel peti dan stavke delavcev SAFICA iz Gradeža, ki so jo proglasili za nedoločen čas, ker zahtevajo proizvodne nagrade.

Pričakujejo, da se bodo danes sestali predstavniki sindikata in delodajalcev, da bi rešili spor, ki že več tednov traja v lesnih podjetjih.

Intersind iz Trsta je sporočil, da bo v ponedeljek ob 10. uri na njegovem sedežu sestanek o nadaljevanju pogajanj o tovarniških zahtevah, ki so jih predložili delavci SAFOG.

Včeraj popoldne so se na Zvezi industrijcev pričela pripravljalna pogajanja o zahtevah kovinarjev železarne «Montesanto», da bi se uredila proizvodna nagrada.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Drugi dan italijanskega plavalnega prvenstva

Sainijeva prvakinja tudi na 400 m prosto

Ostale naslove so si priborili Serpillijeva, Avellone in Dennerlein - Tržačan Bianchi izboljšal juniorski rekord na 200 m

RIM, 29. — Z izjemo Tržačana Bianchija, ki je v finalu 200 m prosto dosegel s časom 2'09"6 nov juniorski državni rekord, ni bilo v drugem dnevu italijanskega plavalnega prvenstva nobenega presenetljivega rezultata.

V jutranjih urah so bile izločilne baterije, popoldne polfinalne tekme, zvečer pa finalne. V plavanju na 200 m prosto za moške pa je prišlo do presenečenja. Znani Giorgio Perondini, ki si je včeraj zagotovil naslov prvaka na 100 m, je kljub zmagi v svoji skupini izpadel iz nadaljnjega tekmovanja. Nič manj kot osem plavalcev je progo preplavalo v boljšem času.

V večernih urah so prve šle v bazen plavalke. V tekmi na 100 m prosto je prišlo med Serpillijevo in Faidigovo do ostre borbe in obe plavalki sta pri 50 m skupno zavili. Negotovost je trajala do 75 m, ko je Serpillijeva potegnila in zmagala pred nevarno nasprotnico. Čeprav je čas slabši od njenega sezonskega, je pa vendarle izboljšala rekord prvenstva.

Na 100 m hrbtno za moške je zmagal Avellone, ki si je že v začetku zagotovil nekaj prednosti, kar mu je zadostovalo, da ga ni mogel nihče motiti do cilja. Elsa ga je začel ogrožati šele v zadnjih metrih, vendar zaman. Tretji je bil dosedanji prvak Schollmeier, ki pa se ni dosegel zadovoljive orme.

Paola Sainijeva si je danes zagotovila še drugi naslov prvakinje. Včeraj je zmagala na 100 m, danes pa si je zagotovila naslov tudi na 400 m prosto. Čeprav ni niti izenačila časa njenega državnega rekorda je pa vendarle izboljšala rekord prvenstva.

Finalna tekma na 200 m je bila izredno napeta in to po zaslugi Tržačana Bianchija, ki je skoraj ves čas vodil. Takoj za njim sta bila Della Savia in Romani, a tudi ostali plavalci niso bili daleč. Pri 150 m je Romani dohitel Bianchija in sta skupaj zavila. Ko je kazalo, da bo borba za prvo mesto med Bianchijem in Romanijem, se je pojavil Dennerlein, ki je po svoji stari navadi z odličnim sprintom prehitel tik pred ciljem oba. Zanimivo je, da je prvič v Italiji kar pet plavalcev preplavalo progo s časom izpod 2'11". Vsi ti so istočasno izboljšali lastne sezonske rekorde.

Rezultati današnjega dne so sledeči:

100 m hrbtno (moški): 1. GIUSEPPE AVELLONE (Lazio) 1'05"6, 2. Elsa (C. Milano) 1'06"7, 3. Schollmeier (C. Napoli) 1'08"3, 4. Martino (FIAT) 1'11"2, 5. Lombardi (Obor. sile) 1'12"7, 6. Fluzzi (Florentia) 1'12"7, 7. Farente (Crotone) 1'13"3, 8. Magnani (Roma) 1'13"6.

200 m prosto (moški): 1. FEDERICO DENNERLEIN (Can. Napoli) 2'08"7, 2. Bianchi (Triestina) 2'09"6 (nov juniorski rekord), 3. Romani (Tevere) 2' in 10"2, 4. Galletti (Florentia) 2'10"8, 5. Della Savia (FIAT) 2'10"9, 6. Guerrini (Lazio) 2' in 13"2, 7. Massi (RN Torino) 2'14"7, 8. Rosi (L. Livorno) 2'14"8.

100 m hrbtno (ženske): 1. SERPILLI (Lazio) 1'17", 2. Faidiga (FIAT) 1'18", 3. De Marchi (Olona) 1'18"3, 4. Valle (Roma) 1'19"8, 5. Massenzi (Roma) 1'20"4, 6. Androsoni (Lazio) 1'20"7, 7. Brusa (Napoli) 1'21", 8. Marchei (Roma) 1' in 21"6.

400 m prosto (ženske): 1. SAINI PAOLA (Lazio) 5'17"7, 2. Veschi (Lazio) 5'21"5, 3. Mariani (Aniene) 5'26"2, 4. Pacifici (Lazio) 5'30"4, 5. Costoli (Roma) 5'36"1, 6. Beneck (Lazio) 5'36"5, 7. Gorla (Milano) 5'42"3, 8. Jacono (Roma) 5'48"4.

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Latinski mož», D. Kerr, R. Brazzi, Cinemascope v barvah.

VERDI. Zaprt.

VITTORIA. 17.30: «Gospod se rodiš», Totò, P. de Filippo, cinemascope.

CENTRALE. 17.00: «Rdečekožci na meji» ,L. Carson, L. Fuller, cinemascope in v barvah.

MODERNO. 17.00: «Zaročenci smrti».

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 26,4 stopinje ob 14. uri, najnižja 11,6 stopinje ob 3.30. Vlage 64 odstotkov.

Kakor smo že včeraj poročali, se je ogromna množica prebivalstva iz Tržiča in Ronk v četrtek poslovila od dveh ladjedelniških delavcev, ki sta zgorela na ladji, kjer sta delala. Na sliki eden izmed toliko ganljivih prizorov

NOV EVROPSKI REKORD

Madžar Varju v krogli 18.67

BUDIMPESTA, 29. — Madžar Vilmos Varju je v prvem dnevu madžarskega lahkoatletskega prvenstva izboljšal evropski rekord v metu krogle z znamko 18,67 m.

Bivši rekord je pripadal Angležu Arthuru Roweju, ki ga je z metom 18,59 m dosegel 14. avgusta lani v Londonu. Bivši evropski prvak je preteklega junija vrgel kroglo 18,60 m daleč, vendar te znamke mu ne bodo priznali.

KOLESARSTVO

LUCCA, 29. — Preko 30 diletantov raznih evropskih držav in 22 najboljših Italijanov te kategorije se bo 21. avgusta udeležilo mednarodne kolesarske dirke za pokal mesta Camaiore in trofejo versiljske riviere.

Dirke se bodo udeležili diletantski kolesarji Jugoslavije, Francije, Belgije, Avstrije, Švice, Spanije, Holandske in Nemčije, ki bo poslala celotno olimpijsko moštvo, v katerem bo tudi sedanji svetovni prvak Gustav Schur.

Finale evropske cone za Davisov pokal

Po prvem dnevu srečanja Italija - Švedska 1:1

Sirola podlegel Lundquistu, Pietrangeli pa je premagal Schmida - Danes igra parov

BAASTAD, 29. — Preko 3.000 gledalcev je danes prisostvovalo prvim finalnim borbam evropske cone za Davisov pokal med Švedsko in Italijo. Po prvem dnevu tekmovanja je stanje izenačeno, ker sta obe državi zabeležili po eno zmago.

Kot se je pričakovalo, je moral Italijan Sirola prepustiti prvo zmago najboljšemu švedskemu igralcu Lundquistu. V začetku je kazalo, da je Italijan gotov samega sebe in zelo priseben, medtem ko je bil njegov nasprotnik nervozen in je večkrat banalno zgrešil. Sirola je kmalu prešel v vodstvo s 3:0, toda Šved je ostro odgovoril in znižal na 3:2. Italijan je nato povečal rezultat na 4:2, toda Lundquist se je opomogel in ga je prisilil na kolena s 6:4.

V drugem setu sta se oba nasprotnika držala ob robu igrišča in sta skušala eden drugega prevariti z rezanimi žogami. Do osme igre sta si oba obdržala servise, a to je bil Lundquist svojega izgubil. Sirolj pa se to ni zgodilo, zaradi česar je po 10 minutah igre zaključil set v svojo korist.

V tretjem setu je Lundquist besno sprožil ofenzivo, s katero si je brez posebnih težkoč zagotovil zmago. Po odmoru je Šved nadaljeval s svojo napadalno igro in si je pridobil naskok najprej 3:1 in nato še 5:3. Po tem stanju je Lundquist plasiral v voleju izredno močno žogo, proti kateri Sirola ni mogel ničesar.

Druga igra dneva med Italijanom Pietrangelijem in Švedom Schmidom je bila še lepša. V prvem setu se Italijan ni niti enkrat zmotil in ni zagrešil nobene napake ter je odlično presenečal nasprotnika, katerega je odpravil z rezultatom, ki ne potrebuje komentarjev. V drugem setu je bila igra precej izenačena in Šved je celo prešel v vodstvo. Pri stanju 4:2 se je Pietrangeli popravil in je najprej izenačil ter končno še zmagal. Tretji set pa se je zaključil z zmago Schmida, pa čeprav je bil začetek zelo povoljen za Italijana. Pietrangeli je že vodil 3:1, ko se je Šved prebudil in sprožil napad, s katerim je dosegel izenačenje pri 4:4 in tudi zmagal v deveti igri. Kljub odporu Pietrangelija si je Schmid zagotovil tudi deseto igro in s tem zmago v setu.

Do šeste igre četrtega seta sta bila oba igralca zelo previdna. Pietrangeli je prvi napadel in dosegel stanje 5:3. Šved je razliko zmanjšal na 5:4, a ker ni mogel odvzeti Pietrangeliju servisa, je moral podleči.

Po prvem dnevu je torej stanje 1:1. Jutri je na sporedu igra parov med Pietrangelijem in Sirolo (Italija) ter Lunquistom in Schmidom (Švedska).

Izida današnjih dveh srečanj sta sledeča:

Lundquist (Svedska) - Sirola (Italija) 6:4, 4:6, 6:3, 6:3.

Pietrangeli (Italija) - Schmid (Svedska) 6:1, 6:4, 4:6, 6:4.

Četrta etapa dirke po Jugoslaviji

Na Reki zmaga Trajkova pred Ilijevim in Bajcem

Danes predzadnja etapa Reka-Nova Gorica

REKA, 29. — Današnja četrta etapa dirke po Jugoslaviji je v lepem vremenu potekala skozi prekrasne predele Gorskega Kotorja od Zagreba do Reke. Zmagovalec 180 km dolga etape je Bolgar Trajkov, ki je progo prevozil v 5 urah 00'1". Drugi je Ilijev, tretji Bajc, četrti Romun Niculescu. Vsi so privozili na cilj z istim časom.

Takoj po startu v Zagrebu so se od glavnine ločili Bolgara Trajkov in Ilijev, Romun Niculescu, Švicarja Biolley in Baumgartner in Jugoslovan Bajc. Po 30 km vožnje je skupina imela že poldrugo minuto prednosti. 40 km pred ciljem se je od prve skupine odcepil Švicar Baumgartner, ki je po dva km dosegel skoro eno in pol minute prednosti, toda do cilja na Reki ni mogel obdržati ostrega tempa. Na Reki so ga dohiteli ostali iz prve skupine. Med kolesarji se je razvnela ostra borba, v kateri je Nikola Trajkov z odločnim sprintom zmagal.

Po današnji etapi vodi v plasmaju posameznikov še vedno Žirovnik z 20.12'59", drugi je Levačič 20.17'30", tretji Jusko (Madžarska) 20.24'40", četrti Valčič (Jugoslavija) 20.25'49" itd..

V ekipnem plasmaju pa vodi Jugoslavija 60.56'18", druga je Romunija 61.27'47", tretja Madžarska 61.37'43", četrta Bolgarija 61.43'08" itd.

Jutri bo predzadnja etapa Reka-Nova Gorica na 140 km dolgi progi.

BOKS

Zmaga Pravisanija nad G. Brackenom

MELBOURNE, 29. — Tržačan Aldo Pravisani je z lahkoto premagal po točkah v 12. rundi avstralskega prvaka v welter kategoriji Georgeja Brackena. Dvoboj je bil na stadionu v Melbournu.

Pravisani je presenetil nasprotnika, ki je bil favorit za zmago, z gibčnostjo, zaradi česar ga je večkrat spravil v zadrego ter mu istočasno onemogočil vsakršen napad.

LAHKA ATLETIKA

Zmaga Finske nad Švedsko

HELSINKI, 29. — Lahkoatletski dvoboj Finska - Švedska se je zaključil z zmago prvih z 216 točkami proti 194.

V teku na 1.500 m je zmagal Šved Waern s časom 3'48"1 pred Fincem Salonenom, ki je za isto potreboval 7 desetink več. Zmagovalci v ostalih disciplinah so sledeči:

3000 m zapreke: Karvonen (Finska) 8'48"4.

Skok v daljino: Walkama (Finska) 7,63 m.

Skok v višino: Pettersson (Švedska) 2,06 m.

Kopje: Freriksson (Švedska) 75,34 m.

400 m: Rekola (Finska) 47"8.

5.000 m: Heoykinpuro (Finska) 14'19".

Kladivo: Aspludn (Švedska) 62,69 m.

Troskok: Rahkamo (Finska) 16,10 m.

PLAVANJE

UPPSALA, 29. — Roland Lunden je med švedskim plavalnim prvenstvom dosegel nov državni rekord na 100 m prsno s časom 1'15"6.

Tretji dan regate v Koprskem zalivu

Tržaški jadrnici na 2. in 3. mestu

Splitčan Zoričič še vedno vodi v skupni lestvici

KOPER, 29. — Ob zelo lepem vremenu, pihal je le zmerem zahodnik, je bila danes v Koprskem zalivu tretja regata mednarodnega prvenstva Jugoslavije za jadrnice «Snipe».

Medtem ko so včeraj na razburkanem morju zmagali predvsem drzni in požrtvovalni tekmovalci, so prišle danes do veljave druge odlike, predvsem finese v manevriranju in boljša regatna taktika. Tudi današnji dan so se Jugoslovani dobro držali, saj je osvojil Tomič z Reke prvo mesto, Zoričič, ki je včeraj zmagal, pa je danes s solidno vožnjo dosegel četrto mesto in obdržal prvo mesto v generalnem plasmaju.

Izid današnje regate:

1. «Kukavica» - Tomič - Mornar, Split,
2. «Liburnia» - Sila - YC Adriatico, Trst,
3. «Hazel» - Toffaloni - YC Adriatico, Trst,
4. «Grlica» - Zoričič - Mornar, Split,
5. «Beta» - Babič - Galeb, Reka.

V generalnem plasmaju vodi po neuradnih podatkih «Grlica» s 4.688 točkami. Sledi jadrnica «Punta Grossa» iz Milj s 3.587 točkami. Do konca prvenstva sta še dve regati. Zaključek bo v nedeljo zvečer.

MATEVŽ HACE 42.

KOMISARJEVI ZAPISKI

Prva knjiga

Naši so pozivali bele k predaji

Bil je najboljši bataljonski komisar Tomšičeve brigade, kar jih je imela brigada v letu 1943. Dobro sva se razumela. Bil je tudi razgledan in izkušenj človek ter odličen komunist. Brigadno sodišče je hitro raziskalo vso stvar. V sosednji sobi so se brigadni kurirji igrali z brzostrelkami in kurir Sine je mislil, da je brzostrelka prazna. Nameril je v vrata in sprožil. Dosegel sem, da ga brigadno sodišče zaradi tega ni ustrelilo; kajti Sine je bil znan kot eden najhrabrejših in najvztrajnejših kurirjev. Presneto mi je bilo nerodno hoditi z veliko obvezo okrog; ali za las je manjkalo, da nisem za vedno ostal tam na Pijavi gorici. Poostrili smo disciplino v brigadi, nihče več ni smel z nabito puško ali brzostrelko v sobo.

14. september. Tretji bataljon je šel proti Robu—Bord. Ob robu velikega Osolnika so ga napadli beli. Borci tretjega bataljona so jurišali in pognali zasedo, ki je zbežala navkreber in se utrdila v gorski cerkvi. Proti jutru sva z Janezom Tomšičem jahala proti Osolniku. Na tri streljaje so se iz zvonika oglasili mitraljezi in streli so začeli padati prav blizu. Konji so se splašili.

«Hej, Janez, danes pa boš doživel ognjeni krst,» sem vpil nad novopečenim povelnikom, ki se je držal zelo zaskrbljeno, kot vsi oficirji novinci, ki gredo prvič v borbo.

«Tvojo belo obvezo, ki jo imaš na glavi, je videti zelo daleč,» je tiho opomnil Janez.

Konja sva oddala kurirju, da ju je odgnal na Rob, midva pa sva plezala po rebri navzgor in med grmovjem proti cerkvici, kjer je bila borba. Lepo jesensko sonce je sijalo, da sem si mislil: tako lep dan, pa je še vojska, hudirjeva vojska, hudirjevi belčki, da se nočejo predati.

«Ježeš, ježeš, zakaj je pa zdaj vojska, saj Italijani so pregnani,» so spraševale ženske, ki so kopale krompir na njivah.

«Molite, ženske, da bomo čimprej zmagali tudi nad belimi,» je rekel kurir, ki je vodil konje. Ženske so kar naprej vzdihovale, se ozirale proti Osolniku in kopale.

«Ženske, drage ženske, dobro bi bilo, ko bi se spravile domov, da vas krogle ne oplazijo, okrog njiv padajo.»

«Kaj pa krompir?» so odgovarjale ženske

Kmalu nato je v bližino užgalo nekaj rafalov in ženske so jo hitro odkurile. Ko sem se še enkrat ozrl, sem videl same bele, rdeče in zelene rute, ki so se svetile na soncu in izginjale na ozarah. S Tomšičem sva lezla po strmini, spotoma sva izkoristila vsak zaklon, ker beli mitraljezec v zvoniku je imel od vraga dober položaj, obvladal je bližnjo in daljno okolico. Prišla sva na položaj in se vrgla med borce. Komandant bataljona Imre naju je seznanil s položajem.

«Več je ranjenih, a tudi nekaj mrtvih, beli se nočejo podati, samo zmerjajo.»

Nekateri borci so ležali v zaklonih in kričali: «Halo, belčki, predajte se. Vaši gospodarji so odšli v Italijo, Turjak je padel. Konec je vašega gospodovanja.»

Bil je tretji bataljon, ki je obkolil malo in čedno cerkvico. Neki naš vodnik je zavpil blizu mene: «Hej belčki! Vsi svetniki v cerkvi vam ne bodo pomagali.»

«Prej kot pa vam, prekleti brezverci, banditi partizanski!» Odgovor je spremljal dolg rafal.

«Krompir bi kopali doma, ne pa da svinjarite po cerkvi,» se je zadrl naš Imre in stekel sklonjen in s pištolo v roki ob grmovju okrog po položaju.

«Ako se ne predate, bodo v eni uri prišli tanki iz Lašč! Pregazili bodo vas in vaš bunker.»

Začeli so še huje streljati in preklinjati. Ko so pojenjali s streljanjem je neki belček zapel, zapel je s čistim in tresočim se glasom: «Jezus in Marija po polju sta romala...» Ko je pesem odpel, je začel nekdo od njih preklinjati in zmerjati našo vojsko. Zopet se je zadrl Imre: «Le preklinjaj, saj ne boš dolgo.» Sonce nas je grelo v hrbet in postajali smo že nestrpni...

Tisti lepi septembrski dan, ko sem ležal na položaju in opazoval vso to borbo in prerekanje in streljanje na obeh straneh, sem se spomnil na septembrski dan 1937. leta, ki sem ga preživel v lepih normandijskih gozdovih v Franciji. Ležal sem pri neki čedni cerkvi, ki je bila prazna, čeprav je bila nedelja. Ležal sem in bral pismo, ki mi ga je pisal iz Španije prijatelj iz mladih let Janez Korošec. Pisal je: «Dragi Matevž, sem v Španiji. Navelićal sem se francoskih gozdov. Borim se v slovenski četi in v mednarodni brigadi, to je boj proti fašizmu. Borbe so vsak dan, fanatični farji ščujejo lahkoverne ljudi. Zaprejo se v cerkve in streljajo na nas, mi jim pa cerkve rušimo. Med samo borbo nas zmerjajo in preklinjajo, najbolj nas preklinjajo farji in menihi. Nikdar si ne bi mislil, da je duhovščina tako pokvarjena.» Na to pismo svojega dragega prijatelja, ki je pustil svoje življenje na širnih španskih planjavah sem se spomnil tisti dan, ko smo se tolkli z belo postojanko na Osolniku...

Naši borci so bili vsi očrneli od zemlje in od dima. Nekateri so ležali v zaklonih, drugi so klečali in streljali na zvonik in v cerkvena okna. Municije so imeli dosti in še kar naprej so jo komoraši nosili, plazeč se med grmovjem. Kljub temu so se nad nami spreletavale cele jate poljskih vran. Ogledoval sem si jih in si mislil: «Oh,vrane, lepo je vam, letite visoko pod nebom, spuščate se na polja in lepo živite.» Vodnik France, ki je ležal zraven mene, mi je ponudil žganja iz svoje čutarice, ki je bila lepo ovita s slamo. Pogledal sem njegov obraz. Videl sem, da je nekako vesel, kljub današnji borbi.

«Počasi nam gre, kaj,» je polglasno dejal. «Tretji bataljon je včasih opravil tako v zaletu, sedaj se pa že od sinoči zaletavamo v to gnezdo.»

Zopet so začeli naši rjoveti in pozivati bele k predaji. Odgovor je bil zmerjanje, kričanje, ki se je razlegalo daleč. Tudi naši so kleli in zmerjali.

Vodnik France je zavpil: «Kdo vam bo pa sedaj dal riža, ko ni več Italijanov? Kmalu boste siti duhovskega žegna, boste že videli, kako se vam bo godilo!»

«Hej, pridi bliže, da ti bom preluknjal tvojo gnilo butico,» se je glasilo od tam.

Grelo nas je v hrbet, premetavali smo se v zaklonih in si vsi nestrpno želeli čimprejšnjega padca postojanke. Kar se začuje glas: «Ustavite streljanje, predamo se!» V daljavi je bilo slišati naše tanke.

Odprla so se cerkvena vrata, začeli so prihajati beli, po časi in drug za drugim, držali so roke kvišku. Spremljal jih je vod tretjega bataljona z brzostrelkami v rokah. Da so se predali, jih je pregovoril neki učitelj. Njihov komandant, bivši podoficir, pa je ležal v cerkvi ob oknu z razbito glavo, zadel ga je rafal iz mitraljeza. Večina ujetnikov je poparjeno zrla v tla, kakih dvajset krepkih in lepo raščenih in postavnih belčkov je pa ponosno prišlo iz cerkve in se drzno oziralo okrog sebe. Naši borci so jih odpeljali na vrt pod cerkvijo. Zasliševa-nje se je pričelo takoj. Med njimi je bilo osemindvajset podoficirjev, ki so se proslavili kot klavci nad ujetimi partizani in terenci, izdajali so drug drugega. Nekemu mlademu belčku je postalo slabo, padel je na tla, ali vodnik France je zavpil: «Vstani!» in belček je bil hitro na nogah.

«Kaj si po poklicu?» ga je vprašal France.

«Dijak sedme gimnazije sem,» je drhteče odgovoril mladi ujetnik.

«Ali poznaš Cankarja in Levstika?» ga je vprašal Janezek.

«Seveda poznam, saj smo študirali,» je odgovoril.

«Figo jih poznaš, če bi vedel, kakšni zavedni ljudje so bili, ne bi šel k belim in se tolkel na strani fašistov, temveč bi šel k nam, partizanom. Zdeklamiraj Gregorčičevo ‚Soči'!» Zdeklamiral je in se kmalu ustavil.

«Ne znam do konca, sem že pozabil,» je odgovoril bledi beli ujetnik, se sesedel in se brezupno zazrl v partizane. Bil je pomiloščen in dodeljen k četi, kjer je kmalu postal četni pisar.

Vojaško sodišče je obsodilo na smrt deset zagrizenih belogardistov, ki so bili v beli gardi po raznih postojankah že nad leto dni in ki so sami priznali, da so izvrševali grozodejstva nad našimi. Sodba se je izvršila na Velikem Osolniku. Ostalih petinosemdeset pa je vpilo, da se žele vojskovati v naših vrstah in da so bili zaslepljeni. Borci so bili jezni. «Vse pobiti,» so govorili; tudi posamični komandirji so prihajali k meni in zahtevali, da moramo vse postreliti.

(Nadaljevanje sledi)